

VYSOKÁ ŠKOLA OBCHODNÍ A HOTELOVÁ

Studijní obor:

Gastronomie, hotelnictví a cestovní ruch

Martin BOHATÝ

VLIV LÁZEŇSKÉHO CESTOVNÍHO RUCHU NA ROZVOJ REGIONU
CESTOVNÍHO RUCHU

Impact of Spa Tourism on Development of Tourism Region

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Katarína Mrkvová, Ph.D.

Brno 2017

Jméno a příjmení autora: Martin Bohatý

Název bakalářské práce: Vliv lázeňského cestovního ruchu na rozvoj regionu cestovního ruchu

Název bakalářské práce v AJ: Impact of Spa Tourism on Development of Tourism Region

Studijní obor: Gastronomie, hotelnictví a cestovní ruch

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Katarína Mrkvová, Ph.D.

Rok obhajoby: 2017

Anotace:

Ve své bakalářské práci se zaměřuji na vliv lázeňství na rozvoj regionu. Vybral jsem si Karlovarský kraj, se zaměřením na oblast obce Kyselka, a jeho rozvoj v souvislosti s Lázněmi Kyselka z historického a současného pohledu a s náhledy do budoucna a jejich možnostmi a uplatněním pro danou oblast.

V praktické části se zaměřuji hlouběji na problematiku vlastnictví a právního stavu, týkající se Lázní Kyselka, možnostmi jejich současného a budoucího využití jako fungujících, historicky významných lázní a jako součásti národního dědictví.

Klíčová slova:

Lázně, Rozvoj, Kyselka, Region, Vliv, Minerální prameny

Annotation:

In bachelor thesis I focus on the impact of the spa industry on the development of the region. I choosed Karlovy Vary region, with the focus on the village Kyselka and its development in relation to Kyselka Spa from historical and contemporary perspective with insights into the future and their assertion and opportunities in the region.

In the practical part I focus on the deeper issues of ownership and justice relating to the Kyselka Spa and the a options in the present and future as a functioning, historically significant spa and as a part of national heritage.

Key words:

Spa, Development, Kyselka, Region, Impact, Mineral springs

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci *Vliv lázeňského cestovního ruchu na rozvoj cestovního ruchu* vypracoval samostatně pod vedením Ing. Kataríny Mrkové, Ph.D. a uvedl v ní všechny použité literární a jiné odborné zdroje v souladu s aktuálně platnými právními předpisy a vnitřními předpisy Vysoké školy obchodní a hotelové.

V Brně dne 11.04. 2017

Bohady

Poděkování

Děkuji Ing. Kataríně Mrkvové, Ph.D. za pomoc při vedení bakalářské práce. Mé poděkování též patří Lucii Sušilové za pomoc při získávání materiálů a údajů pro analytickou část práce. Za provedené korekce děkuji MUDr. Martinu Bohatému.

Obsah:

Úvod ...	9
1 TEORETICKÁ ČÁST ...	11
1.1 Region ...	11
1.2 Cestovní ruch ...	12
1.2.1 Zaměstnanost v cestovním ruchu ...	12
1.2.2 Předpoklady cestovního ruchu v České republice ...	13
1.2.3 Koncepce politiky cestovního ruchu na období 2014 – 2020 ...	13
1.3 Lázeňský cestovní ruch ...	13
1.3.1 Vliv lázeňského cestovního ruchu na region cestovního ruchu ...	14
1.4 Lázeňství ...	14
1.4.1 Historie lázeňství ...	14
1.4.2 Moderní lázeňstvím ...	15
1.4.3 Nejvýznamnější léčebné metody v lázeňství ...	15
1.5 Multiplikátory ...	16
1.5.1 Multiplikační efekt v lázeňství ...	16
2 TEORETICKO - PRAKTICKÁ ČÁST ...	17
2.1 Karlovarský kraj ...	17
2.1.1 Přírodní podmínky ...	17
2.1.2 Obyvatelstvo ...	18
2.1.3 Průmysl ...	18
2.1.4 Doprava ...	18
2.2 Okres Karlovy Vary a obec Kyselka ...	19
2.2.1 Okres Karlovy Vary ...	19
2.2.2 Obec Kyselka ...	19
2.2.3 Historie obce Kyselka od 10. století před naším letopočtem do roku 1352 našeho letopočtu ...	19
2.3 Lázně Kyselka ...	20
2.3.1 Historie Lázní Kyselka mezi roky 1522 – 2002 ...	20
2.3.2 Historie památkových objektů Lázní Kyselka mezi lety 1945 - 1993 ...	23
2.3.3 Současná situace historických objektů 2012 – 2017 ...	24
2.3.4 Lázeňské procedury v Lázních Kyselka ...	25
2.4 Minerální voda ...	25
2.4.1 Prameny Kyselky ...	26
2.4.2 Stáčení a export minerální vody z Lázní Kyselka ...	26
3 PRAKTICKÁ ČÁST ...	27
3.1 SWOT analýza Lázní Kyselka ...	27
3.1.1 Komentář ke SWOT analýze ...	28
3.1.2 Výstup analýzy ...	29
3.2 Dotazník ...	29
3.2.1 Základní otázky týkající se věku, pohlaví a krajského zařazení ...	30
3.2.2 Otázky zabývající se lázněmi v Karlovarském kraji ...	30
3.2.3 Otázky zabývající se Lázněmi Kyselka ...	31
3.3 Návrhová část ...	32
3.3.1 První fáze na obnovu turismu v Lázních Kyselka ...	33
3.3.1.1 Vytvoření trasy Praha - Kyselka Karlovy Vary ...	33
3.3.1.2 Vytvoření trasy letiště Karlovy Vary - Kyselka a Karlovy Vary ...	34
3.3.2 Druhá fáze ...	35
3.3.2.1 Ottův Pavilon ...	35

3.3.2.2 Mattoniho vila ...	36
3.3.3 Třetí fáze ...	38
Závěr ...	39
Použitá literatura ...	41
Seznam tabulek a grafů ...	42
Příloha ...	43

ÚVOD

Bakalářská práce s názvem Vliv lázeňského cestovního ruchu na rozvoj regionu cestovního ruchu se bude zabývat vlivem lázeňství na rozvoj regionu zásluhou cestovního ruchu.

Bakalářská práce bude rozdělena do tří částí, a to do teoretické části, teoreticko-praktické části a praktické části.

V teoretické části budou zpracovány základy teorie lázeňského cestovního ruchu, budou vymezeny pojmy, jako je region a multiplikační efekt. Touto teorií bude určeno to, čím se bude práce dále zabývat. Vymezení pojmů a jejich dopadů je nutností pro další práci, neboť bez nich není možné určit dopad ani zásluhy cestovního ruchu na region. Z pojmu cestovního ruchu bude vymezen další pojem, a to lázeňský cestovní ruch, který má své specifické znaky oproti jiným druhům cestovního ruchu. V rámci pojmu lázeňský cestovní ruch bude přiblížena světová historie a současnost lázeňství, a také, jaké jsou současné trendy v lázeňských metodách. Není možné přesně specifikovat, co to region je, proto je nutné tento pojem vymežit a určit tak jeho další užití v mé práci.

V teoreticko - praktické části bude analyzován vybraný region. Zvolen bude Karlovarský kraj se zaměřením na oblast obce Kyselka s Lázněmi Kyselka. V první polovině teoreticko - praktické části se bude zabýváno Karlovarským krajem z geografického hlediska, následně se bude rozebírat jeho průmysl, doprava i skladba obyvatelstva. Následovat bude geografické určení obce Kyselka. Pro bakalářskou práci je také důležité historické zázemí, které přibližuje právě vliv lázeňství na oblast obce Kyselka. Nejprve bude zpracována historie samotné obce, a to od nejstarších historických nálezů až po rok 1352 našeho letopočtu. Poté se již bude zaměřovat na historii lázeňství v této oblasti, a to od první zmínky z roku 1522 až do současnosti; podstatnou složkou této historie je i historie památkových objektů Lázní Kyselka. Historie těchto objektů nám ukazuje, jak tyto objekty postupem času dospěly do současného dezolátního stavu. Od roku 2012 probíhají rozsáhlé rekonstrukce lázeňských objektů, přičemž některé objekty jsou již dostavěné a mají svůj budoucí účel určen, jiné se opravují či na opravu čekají, jejich budoucí účel je však nejasný. Pro lázeňství v Lázních Kyselka je důležité zanalyzovat složení a původ zdejších pramenů, neboť na nich samotné lázeňství leží. Dále bude poukázáno na to, jaké lázeňské metody byly užívány v Lázních Kyselka za jejich největší slávy v 19. století.

Metodika užitá v této bakalářské práci bude SWOT analýza, dotazníkové šetření, metoda strukturovaného rozhovoru s manažery, shromáždění a třídění zkoumaného materiálu, zpracování, vyhodnocení a interpretace zkoumaného materiálu.

Praktická část se zaměří na analýzu Lázní Kyselka za pomoci SWOT analýzy, ve které odhalí silné stránky i rezervy lázeňského ruchu v obci Kyselka. Následně využije možnosti dotazníkového šetření, ve kterém se bude snažit odhalit společenskou obeznamnost se situací lázní, a také jaké možnosti a využití by lázně mohly mít v budoucnosti. Po dotazníku přichází na řadu návrhová část, ke které budou využity poznatky nastřádané během předešlých dvou částí, a také poznatky ze SWOT analýzy a dotazníkového šetření. Na základě těchto poznatků budou odhaleny rezervy a možnosti, které Lázně Kyselka mají, a vyhotoven plán na jejich

další obnovu a užití. Návrhová část bude rozdělena do tří fází (kroků), které se budou zabývat řešením současné situace, tedy budoucností v rámci několika měsíců, dále budoucností v rámci několika následujících let, a nakonec budoucností v horizontu více než deseti let.

Cílem této bakalářské práce je zvýšit zájem a povědomí o Lázně Kyselka a napomoci tak jejich obnovení a znovuzavedení na trh. A také napomoci obnově podobných případů.

1 TEORETICKÁ ČÁST

Teoretická část bakalářské se zabývá základními pojmy, jako je region, cestovní ruch, lázeňský cestovní ruch a multiplikátory.

1.1 Region

Jednotná definice regionu není daná a autoři publikací tuto definici vnímají jako celou zemi, nebo městskou část.

Skokan L. (1999:24): Region je pojem region je dán jako území vymezené na základě společných znaků, dynamický geografický (prostorový) systém, formující se na zemském povrchu na bázi určitých skutečností, které jej odlišují od okolí.

Žitek V. (2004:62-64): Geografické pojetí regionu: geograficky ohraničené území, které se od ostatních odlišuje souborem přírodních daností, strukturou obyvatelstva, strukturou ekonomiky apod.

Sociální pojetí regionu: územní jednotka, ve které se odehrávají základní životní funkce obyvatelstva (práce, bydlení, vzdělávání, zájmová aktivita, zdravotní a sociální zabezpečení aj.). Urbanistické pojetí regionu: hierarchicky strukturovaný systém měst, který s ohledem na svá postavení plní v regionu rozmanité sídelní funkce.

Diplomová práce Martiny Matyášové: „Dziwoński – pro zkoumání pojmu „region“ doporučuje rozlišovat tři kategorie regionů:

- Region jako nástroj výzkumu a prostorové analýzy: základními předpoklady uznání území za region jsou: stejnorodost území ve smyslu stanovených kritérií a vymezení podstatných kritérií z pohledu zkoumaného problému. Pojetí stejnorodosti regionu se stalo východiskem pro rozlišení dvou typů regionů: homogenních a heterogenních (nodálních).
- Region jako konkrétní objekt - realistický přístup: regiony existují bez ohledu na výzkumy, úkolem vědy není je vytvářet, ale poznat a identifikovat. Strukturálně-systémový přístup: Region je prostorovým podsystémem státu, charakterizuje ho určitá skladba (populace, technická a sociální infrastruktura), prostředí (souhrn regionů stejného řádu, se kterými je vzájemně propojený) a struktura (sektorová a prostorová).
- Region jako nástroj aktivity: nástroj pro organizaci regionální politiky státu. Administrativní regiony – zpravidla jsou hierarchicky uspořádané, zabezpečují výkon veřejné správy, kterou stát přenesl na orgány nižších územních celků. Mají zákonem stanovené kompetence, které zabezpečují územní instituce státní správy a instituce samosprávy. Nevycházejí se spontánně, ale pouze na základě právního aktu (např.

jednotky NUTS). Speciální regiony – jsou vymezovány pro řešení určitých specifických problémů (chráněné krajinné oblasti, strukturálně postižené oblasti, atd...).“¹

1.2 Cestovní ruch

Cestovním ruchem nazýváme činnost osob, které cestují mimo své trvalé bydliště do míst, které nejsou spojené s trvalým bydlištěm a výdělečnou činností. Podle jedné definice se jedná o „součet vztahu a jevu, který vyplývá z cestování a pobytu osob, které nejsou rezidenty. Pokud pobyt nevede k trvalému pobytu a není spojen se žádnou trvalou nebo přechodnou výdělečnou činností, jedná se o cestovní ruch“ (Hunziker, Krapf 1942).

Tuto definici upravuje z hlediska marketingového cestovního ruchu Novacká a Kulčáková (1996): „Cestovní ruch tvoří soubor aktivit v určitém prostředí, které uspokojují potřeby lidí související s cestováním mimo jejich trvalé bydliště bez rozdílu, je-li důvodem tohoto cestování oddech nebo nepravidelná povinnost/ služební cesta“. Z toho vyplývá, že cestovní ruch je opuštěním místa, kde jedinec konkrétně žije, za účelem trávení volného času nebo služebních cest, avšak jedinec pak nesmí být odměněn od navštíveného místa.

Cestovní ruch je možné chápat jako agregát a pro lepší poznání je nutné oddělovat jednotlivé části cestovního ruchu. Samotná kritéria členění druhů cestovního ruchu jsou místo realizace a vztahu k platební bilanci, geografické hledisko, délka pobytu, způsob úhrady a zabezpečení účasti na cestovním ruchu. Tato kritéria vymezují další formy cestovního ruchu, a to na rekreační, kulturně-poznávací, incentivní, což jsou motivační exkurze, odborné tematické zájezdy a kongresy, venkovský, zážitkový, nákupní, trvale udržitelný, například ekoturistka, virtuální nebo reálné sledování ptáků, myslivecko - lovecký a lázeňsko - léčebný.

2

1.2.1 Zaměstnanost v cestovním ruchu

Přímá zaměstnanost tvoří okolo poloviny celkem vyvolané zaměstnanosti. Přímá zaměstnanost znamená pracovní příležitosti v ubytování, stravování a službách spojených s přírodními a kulturními pamětihodnostmi. Tato skutečnost vytváří pracovní příležitosti, které jsou závislé na velikosti a kvalitě služeb a s tím je spojený požadavek na kvalitu personálu a vliv sezónnosti. Základem cestovního ruchu je sezónnost, což vede k přijímání mladých a nekvalifikovaných pracovníků, většinou na zkrácený úvazek a tudíž menší plat, na druhé straně se zvýšenými nároky na volný čas, což znamená práci o svátcích, víkendech a v nočních hodinách, a také menší plat. Tato skutečnost vede k nezájmu místní pracovní síly o tuto práci, a proto firmy přijímají zahraniční pracovníky, kteří snižují multiplikační efekt

¹ MATYÁŠOVÁ, Martina. Vymezování regionů v cestovním ruchu. Brno, 2009. Diplomová práce. Masarykova Univerzita.

² KUBOVÁ, Olga a kolektiv. Destinační management. Vysoká škola obchodní a hotelová. Brno: 2012. 91 s. ISBN 978-80-87300-22-0. s. 11-13.

z důvodu realizace zisku, ale větší část vynakládají mimo region.³

1.2.2 Předpoklady cestovního ruchu v České republice

Předpoklady cestovního ruchu v České republice, které by měly být podporovány a rozvíjeny, jsou městský a kulturní cestovní ruch, dovolená v přírodě, sportovní a aktivní dovolená, kongresový a incentivní cestovní ruch a lázeňský cestovní ruch se zdravotními pobyty v lázních, wellness a zdravotní cestovní ruch. Poslední jmenovaný má v České republice tradici a patří mezi nosné produkty cestovního ruchu, ale ve srovnání se zahraničním lázeňstvím zaostává kvalitou nabídky doprovodných programů a služeb především v menších lázních.

Tradiční lázeňství, společně s kongresovým cestovním ruchem, patří kvalitativně i kvantitativně nejvýše ze všech odvětví cestovního ruchu, a to jak v národním tak i v evropském srovnání. Samotných lázeňských zařízení je 36 po celé České republice a hosté zde, jak zahraniční, tak domácí, zaujímají nejdelší dobu pobytu v celém cestovním ruchu. Zahraniční turisté se především soustřeďují na kratší až jednodenní návštěvy Prahy, Českého Krumlova a až poté Karlových Varů.⁴

1.2.3 Koncepce politiky cestovního ruchu na období 2014 - 2020

Dne 27. března 2013 vláda schválila novou koncepci státní politiky v oblasti cestovního ruchu. Hlavním cílem je zvyšovat konkurenceschopnost v celém odvětví cestovního ruchu na národní a regionální úrovni a udržení ekonomické výkonnosti. Výsledkem má být vytvoření chybějícího systému řízení cestovního ruchu včetně zajištění dlouhodobého financování. Součástí koncepce je změna způsobu uplatnění dotací. Nově bude zaměřena na využívání nových finančních zdrojů a integrovaný přístup na regionální úrovni. Priority konceptu budou zkvalitnění nabídky cestovního ruchu, management cestovního ruchu, destinační marketing a politika cestovního ruchu s ekonomickým rozvojem.⁵

1.3 Lázeňský cestovní ruch

Má vliv na další formy cestovního ruchu, například kongresový, náboženský, sportovní, poznávací a nákupní cestovní ruch. Součástí jsou společenské akce, hudební a filmové festivaly, výstavy, golfové a tenisové turnaje, také jezdecké závody.

Lázeňský cestovní ruch má přínos pro regionální rozvoj, kdy lázeňské poplatky zvýší objem místního rozpočtu, také se zvýší návštěvnost daného místa, což může vést k celkovému zvýšení povědomí o daném regionu a díky multiplikačnímu efektu se zvýší i nové pracovní

³ VELICHOVÁ, Helena. Lázeňské a wellness služby. In *Lázeňské a wellness služby* [elektronická pošta]. Vysoká škola obchodní a hotelová. Brno: 2015. 85s. ISBN 978-80-87300-70-1. S. 27.

⁴ VELICHOVÁ, Helena. Lázeňské a wellness služby. In *Lázeňské a wellness služby* [elektronická pošta]. Vysoká škola obchodní a hotelová. Brno: 2015. 85 s. ISBN 978-80-87300-70-1. S. 29.

⁵ VELICHOVÁ H., op. cit., s. 29.

příležitosti.⁶

1.3.1 Vliv lázeňského cestovního ruchu na region cestovního ruchu

Přínos lázeňského cestovního ruchu pro region spočívá ve společenských a makroekonomických efektech. Společenský efekt lázeňství přináší snížení spotřeby léků, dále napomáhá ke snížení důchodových dávek pro invaliditu díky svým léčebným účinkům; vznikají tak úspory na dávkách nemocenského pojištění. Makroekonomický efekt pak napomáhá s tvorbou pracovních příležitostí a podílí se na tvorbě HDP.⁷

1.4 Lázeňství

Lázeňství je důležitou součástí lékařství, jeho uplatnění se objevuje již v dávné historii, ale zůstává i součástí moderní společnosti. Některé procedury úplně vymizely, jiné zůstaly a nové se naopak objevily.

1.4.1 Historie lázeňství

Přírodní léčebné zdroje jsou využívány od nepaměti, ať už se jedná o pití minerálních vod, nebo jejich užití pro koupele či obklady. Lázeňské léčení je součástí historie léčení, jedná se o jednu z nejstarších terapií. V místech, kde minerální léčivé prameny vyvěraly na povrch, postupně vznikala léčebná místa. K léčení se nevyužívaly pouze minerální prameny, ale i rašelina či bahno z okolí. Ty jsou nápomocné především v koupelích či jako zábaly pro revmatiky.⁸

Lázeňství je celosvětový fenomén, který vznikal postupně, a to na různých místech světa, i v různých dobách. V Asii je podoba lázeňství především v koupání v termálních pramenech, avšak táhne se hluboko do minulosti. Naopak v Evropě je lázeňství velmi rozšířené, nejstarší lázeňství má počátky v Itálii. Největší rozkvet však nastal až na počátku 19. století. Jedná se tak zvanou lázeňskou turistiku, lázeňství je v této době především záležitostí vyšší společnosti a je součástí noblesního a společenského života.⁹ Tento přístup byl narušen až první světovou válkou, po jejím konci nebyl tento koncept udržitelný. Lázeňství ztratilo svůj šarm a postupně docházelo ke změně hostů i přístupu. V Americe nebylo nikdy lázeňství příliš rozšířené a tento postoj trvá i dnes.¹⁰

České republika byla nejznámější díky svým západočeským lázním, především pak Karlovým Varům a přilehlým lázním. Bohužel po první a následně i po druhé světové válce

⁶ VELICHOVÁ H., op. cit., s. 31-32.

⁷ VELICHOVÁ H., op. cit., s. 25.

⁸ Spas.cz.Sdružení lázeňských míst ČR: Historie [online]. 2012 [cit. 2017-03-15]. Dostupné z www: <<http://www.spas.cz/historie.htm>>

⁹ KOCÁB, Bohuslav M.D. *Spa treatment in Czechoslovakia*. Praha: Balnea 1972. s. 7-8.

¹⁰ Tim: Turistický informační magazín. Tim [online]. 2003- [cit. 2017-03-25]. Dostupné zwww: <<http://www.czech-tim.cz/rubriky/tim-v-laznich/5669-historie-lazni-i-lazenstvi-ve-svete>>

u nás dochází k zániku mnoha lázní a po znárodnění v roce 1948 ještě více. Po roce 1989 bylo mnoho těchto lázní navraceno či prodáno soukromým osobám, ne všechny jsou ale funkční. Nejznámější z těchto zanikajících lázní jsou právě Lázně Kyselka.¹¹

Lázně Kyselka leží v údolí řeky Ohře, zdejší přírodní podmínky, jako přirozené lesy, minerální prameny, zátiší bez silných větrů a příznivá vlhkost jsou skvělými předpoklady pro vytvoření klimatických lázní.¹²

1.4.2 Moderní lázeňství

Moderní lázeňství a jeho procedury vycházejí z lázeňství tradičního. Tradiční lázeňství vychází z osvědčených léčebných způsobů minulých století, vychází z lázeňské turistiky. Tradiční lázeňství se zaměřuje na léčbu místními přírodními minerálními vodami a látkami pod odborným dohledem lékařů a s využitím nejmodernějších medicínských objevů. Tento typ lázeňství se zaměřuje především na samotnou léčbu fyzickým problémů a nemocí, stejně jako na doplňující léčbu. Česká republika má největší podíl právě tradičního lázeňství.

V dnešní době se často setkáváme s pojmem wellness, jedná se o lázeňské odvětví, které se zabývá péčí o psychiku i fyziologii člověka, využívá různé přírodní materiály i nejmodernější techniky, jedná se však o péči, která není pod odborným dohledem lékaře. Je však blízce spjata se samotným lázeňstvím a často se setkáváme s kombinací obou služeb.

Lázeňství by mělo sloužit především k léčení, rehabilitaci po nemoci či zranění, k obnovení fyzických i duševních sil, k relaxaci a uvolnění. Hlavní složkou jsou však zdravotní služby, během kterých je člověk vyšetřen, diagnostikován a je mu předepsána vhodná léčba s průběžným monitorováním stavu a úpravou léčebných metod. Druhou hlavní složkou jsou fyziologické terapie, které zahrnují rehabilitaci, balneoterapii, léčebný tělocvik, elektroléčbu, peloidoterapii, dietoterapii či různé přírodní koupele, zábaly nebo injekce.¹³

V České republice se z přírodních zdrojů využívají především minerální prameny, peloidy (rašelina, bahno, slatina), zřídelní zdroje a klimatické prostředí. Tyto zdroje či klimatické podmínky však nenalezneme na celé ploše Země, ale jen na určitých úsecích, v hojné míře se vyskytují ve střední Evropě a právě v České republice.¹⁴

1.4.3 Nejvýznamnější léčebné metody v lázeňství

Balneoterapie zahrnuje léčebné procedury využívající přírodní léčebné zdroje.

¹¹ BURACHOVIČ, Stanislav a Lubomír ZEMAN. Hvězdné nebe nad Kyselkou: slavní architekti a stavitelé v lázních Kyselka. Loket: [Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Lokti], 2012. ISBN 978-80-904960-1-9. s. 7, 13.

¹² ZEMAN, Lubomír. *West Bohemian spa triangle: West Bohemian spas in context of European spa heritage*. Karlovy Vary: The Karlovy Vary Region 2008. ISBN 978-80-87104-46-0. s. 5, 136.

¹³ ELIAŠOVÁ, Darina. *Spa and Wellness services*. Vysoká škola obchodní a hotelová. Brno:2014. 81s. ISBN 978-80-87300-54-1. s. 9-11.

¹⁴ VELICHOVÁ H., op. cit., s. 45-46, 55-58.

Balneoterapie se skládá z koupelí, zábalů, obkladů a inhalace. Koupele jsou především vhodné pro pacienty s bolestmi zad a svalů. Rozlišujeme různé druhy koupelí, dle teploty vody, jejího složení, přidaných přísad či masážních efektů vody (vířivé či perličkové koupele). Inhalace jsou vhodné při dýchacích potížích.

Fyzioterapie se zabývá léčbou pohybového aparátu, zaměřuje se na klouby, vazy a svaly. Fyzioterapie využívá různé techniky, které napomáhají zlepšovat pohyblivost do maximálně možného rozsahu.¹⁵

Elektroléčba je léčebným procesem, který využívá elektrický proud ke stimulaci a zmírnění bolestí či na zlepšení prokrvení. Využívá například biostimulační laser s hloubkovým působením, který stimuluje místo bolesti.

Klimatoterapie využívá k léčbě klimatické prostředí, například vlhkost a čistotu vzduchu. K tomuto účelu bývají u lázní vybudovány různé vycházkové trasy s rozmanitými úseky.¹⁶

1.5 Multiplikátory

Multiplikátor (násobitel, zesilovač) působí na ekonomický rozvoj, včetně cestovního ruchu.

Příjmový multiplikátor - za poskytované služby majitel hotelu získá finance, které buď investuje do hotelu, nebo peníze uloží, zde se jedná o příjmový multiplikátor.

Multiplikátor zaměstnanosti - cestovní ruch pomáhá vytvořit pracovní příležitosti a přitom není mnohdy třeba větších investic. Multiplikátor zaměstnanosti v rámci cestovního ruchu vyjadřuje, kolik nových pracovních míst bylo vytvořeno v poměru na jedno pracovní místo v cestovním ruchu.

Mzdový multiplikátor - úzce souvisí s multiplikačním koeficientem zaměstnanosti, kde nové pracovní pozice vytvářejí nové mzdy a platy. Mzdový multiplikátor je větší než multiplikátor zaměstnanosti, z toho můžeme odvodit, že mzdy jsou vyšší než přírůstek zaměstnanosti.¹⁷

1.5.1 Multiplikační efekt v lázeňství

Multiplikační efekt popisuje příjmový efekt primárních výdajů. Primární příjmy jdou do rozvoje zemědělství, obchodu, nebo živností v daném regionu. Multiplikační efekt informuje, o kolik jsou příjmy cestovního ruchu vyšší než výdaje. Výška multiplikátoru závisí na hospodářské soběstačnosti a šířce struktury daného regionu, což na nižším stupni znamená, že příjmy získané z cestovního ruchu unikají z hospodářského oběhu. Multiplikační efekt má přímý vliv na rozvíjení dalších aktivit, pokud se rozvíjí i samotné lázeňství.

Multiplikátor cestovního ruchu závisí na objemu dovozu a sklonu ke spotřebě. Objem dovozu souvisí s velikostí a vyspělostí národního hospodářství a strukturu odvětví. Čím je dovoz vyšší, tím se zvyšuje multiplikátor. Sklon ke spotřebě se musí realizovat v daném národním hospodářství, a čím je sklon vyšší, tím je

¹⁵ ELIAŠOVÁ D., op. cit., s.15, 30.

¹⁶ VELICHOVÁ H., op. cit., s. 66, 68.

¹⁷ VELICHOVÁ H., op. cit., s. 26.

vyšší multiplikátor. Rozvoj v daném regionu, co se týká ekonomických dopadů, vytváří buď přímé dopady, které se týkají konkrétního objemu peněz v daném místě, anebo nepřímé dopady, které pomáhají při rozvoji regionu v důsledku využití cestovního ruchu k ekonomickému rozvoji.¹⁸

2 TEORETICKO - PRAKTICKÁ ČÁST

Teoreticko - praktická část bakalářské práce pojednává o vybraném kraji, tedy Karlovarském kraji a vybrané oblasti, tedy obci Kyselka. U obce Kyselka se zaměřuje na Lázně Kyselka, jejich historii i současnost, a také na chemický rozbor pramenů Kyselky. Zaměřuje se také na historii a současnost lázeňství a na lázeňské kúry.

2.1 Karlovarský kraj

Karlovarský kraj jako samosprávný útvar byl zřízen ústavním zákonem č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků. Zákon stanoví název kraje, jeho vymezení počtem okresů, a pro vyšší územní celek stanoví označení kraj. 1. ledna 2000 vešel v platnost zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), který dával samosprávné kompetence, a od tohoto dne vznikl samostatný Karlovarský kraj s krajským městem Karlovy Vary. První volby do nově vytvořených krajských zastupitelstev proběhly dne 12. listopadu 2000.^{19,20}

Karlovarský kraj je situován v nejzápadnějším cípu České republiky. Samotný kraj sousedí na severovýchodě s Ústeckým krajem, na jihovýchodě s Plzeňským krajem, přes hranice České republiky sousedí se Spolkovou republikou Německo, konkrétně se spolkovou zemí Bavorsko a spolkovou zemí Sasko.

Karlovarský kraj je svou rozlohou 3 314 km² třetí nejmenší kraj, menší jsou pouze kraje Liberecký a Praha.²¹

2.1.1 Přírodní podmínky

43,1% plochy kraje je pokryto lesy. Z geomorfologického hlediska kraj zasahuje do krušnohorské soustavy provincie Česká vysočina s oblastmi Krušné hory, Smrčiny, Chebská pánev, Sokolovská pánev, Doupovské hory, Karlovarská vrchovina. Nejvyšším bodem je vrchol Krušných hor Klínovec s výškou 1 244 m. n. m. Karlovarským krajem protéká řeka Ohře, která je největší řekou kraje. Ohře odvádí vodu z většiny území a zároveň hladina vody u vesnice Boč v okrese Karlovy Vary je nejnižším bodem kraje.

¹⁸ VELICHOVÁ H., op. cit., s. 25.

¹⁹ Zákon č. 135/2011 Sb. a 176/2011 Sb. Ústavní zákon o vytvoření vyšších územních samosprávných celků. 1997 [online]. Poslanecká sněmovna parlamentu České republiky [cit. 2017-03-23]. Dostupný z [www: <http://www.psp.cz/docs/laws/1997/347.html>](http://www.psp.cz/docs/laws/1997/347.html)

²⁰ Předpis 129/2000 Sb. Zákon o krajích. 2000 [online]. Poslanecká sněmovna parlamentu České republiky [cit. 2017-03-23]. Dostupný z [www: <https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=129&r=2000>](https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=129&r=2000)

²¹ ADAM, Jan. *Ottova encyklopedie Česká republika: příroda, zeměpis*. Vyd. 1. Praha: Otto, 2006, 744 s. ISBN 80-736-0456-6. S. 480-481.

2.1.2 Obyvatelstvo

Karlovarský kraj má nejméně obyvatel (296 749) ze všech krajů České republiky s hustotou 90 obyvatel na km². Nejlidnatějším okresem Karlovarského kraje je okres Karlovy Vary se 117 tisíci obyvatel, zbylé okresy Sokolov a Cheb mají obyvatel méně, zhruba 90 tisíc. Neplatí to však pro hustotu obyvatel, která ukazuje, že okres Cheb s hodnotou 120 obyvatel na km² patří k nejhustěji zalidněným, zatímco okres Karlovy Vary má pouze 77 obyvatel na km². Tento ukazatel ovlivnila středisková sídelní soustava, která přispěla k částečnému vylištění venkovských prostor a zvýšení kapacity velkých měst. V okresech Cheb a Sokolov jsou situovány výrobní funkce a tamní oblast je silně urbanizována.²²

2.1.3 Průmysl

Průmysl je zde zastoupen výrobou hudebních nástrojů dechových ve městě Kraslice a nástrojů strunných ve městě Luby. Svůj význam mají sklárny, např. značka Moser, a keramické závody díky kvalitním nalezištím kaolínu. Největší podíl mají stáčírny minerálních vod, jako jsou stáčírny Mattoni ve městě Kyselka, a to díky velkému výskytu, kvalitních minerálních vod.²³ Dalším odvětvím je těžba uhlí v okolí Sokolovska a polnohospodářství.

2.1.4 Doprava

Doprava v kraji je možná zejména vlakem, autobusem, autem a letadlem.

Karlovarský kraj je pokryt hustou sítí železničních tratí, ale většina nebyla modernizována a některé budovy jsou ve stavu zhroucení. Dnes je železniční doprava v kraji v útlumu.²⁴ Důvodem je menší zájem o přepravu vlakem a také výrazné utlumení těžby hnědého uhlí, které tvořilo velkou část přepravy. V karlovarském kraji je zastoupena hustá síť silnic I., II. a III. třídy, které spojují jak ostatní kraje, tak vnitrozemí. Je plánována výstavba nové dálnice D6, která by měla efektivněji propojovat hlavní město Prahu se Spolkovou republikou Německo, avšak s dokončením dálnice se počítá až v roce 2025.²⁵

Veřejná autobusová doprava působí pouze mezi většími městy, což vede k migraci z vesnic do měst; lidé na vesnicích jsou často odkázáni na vlastní prostředky. Větší města jako Karlovy

²² Český statistický úřad. Krajská správa ČSÚ v Karlových Varech: Obyvatelstvo. In *Český statistický úřad* [online]. Český statistický úřad, poslední aktualizace 16.01.2017 [cit. 2017-03-21]. Dostupný z [www: <https://www.czso.cz/csu/xk/obyvatelstvo-xk>](https://www.czso.cz/csu/xk/obyvatelstvo-xk).

²³ Český statistický úřad. Krajská správa ČSÚ v Karlových Varech: Kraj. In *Český statistický úřad* [online]. Český statistický úřad, poslední aktualizace 16.01.2017 [cit. 2017-03-21]. Dostupný z [www: <https://www.czso.cz/csu/xk/kraj>](https://www.czso.cz/csu/xk/kraj).

²⁴ Česká televize. Česká televize: Rekonstrukce tratě Kyselka začala. In *Česká televize* [online]. Česká televize: 1996-, poslední aktualizace 10.05.2012 [cit. 2017-03-21]. Dostupné z [www: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/1173047-rekonstrukce-trate-do-kyselky-zacala>](http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/1173047-rekonstrukce-trate-do-kyselky-zacala).

²⁵ Dálnice D6. Dálnice D6: Praha-Karlovy Vary-Cheb. In *Dálnice D6* [online]. Ředitelství silnic a dálnic ČR: 2015 [cit. 2017-03-23] Dostupný z [www: <http://www.dalnice-d6.cz/#useky-dalnice>](http://www.dalnice-d6.cz/#useky-dalnice).

Vary, Cheb, Mariánské Lázně, Sokolov, Aš a Jáchymov mají vlastní městskou hromadnou dopravu.

Na území kraje se nacházejí tři letiště. Letiště v Chebu a Mariánských lázních mají charakter rekreačního/sportovního letiště. Letiště v Karlových Varech má status mezinárodního letiště a v žebříčku českých letišť je na čtvrtém místě.

2.2 Okres Karlovy Vary a obec Kyselka

Karlovarský kraj se dělí na tři okresy: Karlovy Vary, Cheb a Sokolov. Největší rozlohu má okres Karlovy Vary a nejmenší má Sokolov.

2.2.1 Okres Karlovy Vary

Okres Karlovy Vary má 12 měst a 55 obcí. Okres sousedí s okresy Cheb a Sokolov, s plzeňským okresem Plzeň-sever, ústeckými okresy Chomutov a Louny a tvoří státní hranici se spolkovou zemí Sasko. Rozloha okresu činí 1 514,95 km², z toho jednu pětinu zabírá vojenský újezd Hradiště, který zaujímá téměř celé Doupovské hory a svou rozlohou 331,61 km² patří k největším v České republice.²⁶

2.2.2 Obec Kyselka

Obec Kyselka patří mezi 87 obcí, které jsou součástí mikroregionu Vodohospodářské sdružení obcí západních Čech. Jedná se o dobrovolný svazek měst a obcí se sídlem v Karlových Varech, jehož cílem je jednotná správa a řízení obecních vodovodů a kanalizací a dalších společných částí z majetků obcí, které slouží k výrobě a rozvodu vody, k odvodu a likvidaci odpadních vod na principu investiční a cenové solidarity členů svazku.

Obec Kyselka se nachází zhruba 12 km severovýchodně od Karlových Varů. Skládá se z části Nová Kyselka, Kyselka, Radošov a roku 2016 katastrální území Kyselka u Hradiště s celkovým počtem 790 obyvatel.

Obec Kyselka se nachází v údolí řeky Ohře a sousedí s vojenským újezdem Hradiště. Obcí prochází silnice II/222 a původní železniční vlečka do Vojkovic nad Ohří (znovuvedení do provozu v roce 2012), která pomáhá transportovat až 30% minerální vody Mattoni a značně tak redukuje kamionovou dopravu.²⁷

2.2.3 Historie obce Kyselka od 10. století před našim letopočtem do roku 1352 našeho letopočtu

²⁶ Český statistický úřad. Krajská správa ČSÚ v Karlových Varech: Okresy. In *Český statistický úřad* [online]. Český statistický úřad, poslední aktualizace 16.01.2017 [cit. 2017-03-21]. Dostupný z [www: <http://www.czso.cz/csu/xk/okresy>](http://www.czso.cz/csu/xk/okresy).

²⁷ Obec Kyselka-obecní úřad. Obec Kyselka-Úvod. In *Obec Kyselka: oficiální stránky obce* [online]. Obec Kyselka 2015- [cit. 2017-03-23]. Dostupný z [www: <http://www.obeckyselka.cz/>](http://www.obeckyselka.cz/).

Oblast, kde se dnes nachází obec Kyselka, má údolní polohu u řeky Ohře. Tímto údolím vedla od nepaměti významná obchodní cesta z Německa až do středu Čech. K ochraně této stezky bylo zřízeno mnoho opevněných poloh.

Nejstarší stopy lidského osídlení byly nalezeny v okolí Radošova, Velichova a Dubiny, a to z 10. - 8. století před naším letopočtem. Archeologické nálezy pochází z pozdní doby bronzové; tyto nálezy poukazují na neopevněná sídliště vesnického typu a také na hradiště.

Slovanské osídlení se zde objevují v 10. - 11. století našeho letopočtu. Jedná se o hradiště Thebisberg (Liščí vrch) ve Velichově.

Ve 13. - 14. století našeho letopočtu se v této oblasti objevují středověká tvrziště, a to v Nové Kyselce a v Dubině. Tato oblast byla kolonizována díky okolním klášterům, např. v Doksanech. V těchto letech zde také byla založena většina stále existujících obcí. Samotné osídlení v oblasti pramenů v Kyselce je doloženo až osídlením z 18. století, z té doby pochází také již trvalé osídlení.

Významným datem pro budoucí obec Kyselku (vznikla spojením Radošova, Nové Kyselky a Kyselky) byl den 16.04. 1364, kdy císař a král český Karel IV. nechal postavit most přes řeku Ohři, a kdy také udělil radošovské celnici právo vybírat clo. Toto privilegium pak bylo potvrzeno králem Václavem IV. v roce 1399. Most byl užíván až do roku 1986, kdy vyhořel. Most byl dřevěný, dlouhý 66 metrů a široký 10 metrů a ležel na třech kamenných pilířích, které se dochovaly dodnes. Obec Kyselka v roce 2001 obnovila tento historický most, který je zapsán v rejstříku kulturních památek pod číslem 1020.²⁸

Další zmínky z této oblasti jsou o radošovském kostele, který je nejstarší v kraji. Je zasvěcen sv. Václavu. První zmínky o něm pochází z roku 1352.²⁹

2.3 Lázně Kyselka

Lázně Kyselka jsou lázně s bohatou historií a nejistou budoucností. Na vrchol jejich slávy je vyzvedl Heinrich Mattoni, jejich úpadek způsobilo zestátnění a za jejich úplné uzavření a devastaci může porevoluční prodej mnoha majitelům. Dnes je však snaha tyto lázně zachránit.

2.3.1 Historie Lázní Kyselka mezi lety 1522 - 2002 našeho letopočtu

První písemná zmínka o užívání pramenů obce Kyselka pochází z roku 1522 ze spisu Dr. W. Payera. O jejich léčivých účincích se pak zmiňují lékaři Fabian Sommer a Georg Handsch v roce 1571. V té době se zdejší pramen, v letech 1614 - 1618 vyčištěný a ohrazený. Od této doby se stává Kyselka stále známější díky mnoha různým doktorům. Např. lékař Brunner ji předepisoval k pitné léčbě, dále její užívání doporučovali lékaři Johann Stephan Strobelberger nebo Johann Christian Strauss. Tyto postupné zmínky pokračují až do roku 1695, kdy hrabě

²⁸ Obec Kyselka-obecní úřad. Obec Kyselka-Historie v datech. In *Obec Kyselka: oficiální stránky obce* [online]. Obec Kyselka 2015- [cit. 2017-03-23]. Dostupný z [www: <http://www.obeckyselka.cz/hist-data>](http://www.obeckyselka.cz/hist-data).

²⁹ Obec Kyselka-obecní úřad. Obec Kyselka-Historie. In *Obec Kyselka: oficiální stránky obce* [online]. Obec Kyselka 2015- [cit. 2017-03-23]. Dostupný z [www: <http://www.obeckyselka.cz/historie>](http://www.obeckyselka.cz/historie).

Hermann Jakob Černín povoluje svým poddaným bezplatné užívání kyselky.³⁰

Její první důkladnější chemickou analýzu provedl v roce 1724 Dr. Friedrich Hoffmann z Halle, který ji doporučil pro vývoz. Následně pak v roce 1768 Dr. Zückert její vývoz odmítá, neboť tím prý ztrácí své léčebné účinky.

V roce 1787 nechal hrabě Ludwig Johann Hartig, majitel obce Kyselka, nově jímat minerální vodu. V letech 1792 - 1796 zde počal skromný lázeňský provoz. Následně provedl hrabě Johann Josef Stiebar opětovné jímání kyselky a začal ji systematicky vyvážet. U zřídla byla postavena výrobná kameninových lahví a v Praze, Vídni a Karlových Varech byly zřízeny prodejní filiálky tohoto pramene.

V následujících letech byla kyselka podrobována chemickým analýzám různých doktorů, např. lázeňským lékařem Franzem Dammem nebo pražským lékařem a chemikem Josefem Steimannem v roce 1824.

V roce 1829 pak bylo panství Kyselka zakoupeno baronkou Antonií von Neuberg, jejíž manžel Wilhelm von Neuberg se stal skutečným zakladatelem lázní Kyselka. Hrabě Wilhelm zde nechal postavit četné promenády, altán nad pramenem a restauraci. V roce 1844 byly přistavěny objekty kolonády, syrovátkové léčebny a především lázeňský dům.

Lázně Kyselka byly 23. srpna roku 1852 navštíveny řeckým králem Ottou I. Na jeho žádost bylo odesláno 450 džbánů minerální vody do Athén. Na počest panovníka byl pak hlavní pramen nazván Pramen krále Otty. 23. září roku 1853 byla také otevřena kolonáda Ottova pramene, kde je umístěna busta krále Otty I.

Následně pak mezi léty 1854 - 1873 byla provedena stavba nové silnice vedoucí z Karlových Varů do Lázní Kyselka. V roce 1862 byl u Ottova pramene vystavěn nový lázeňský dům.³¹

V roce 1867 se stává nájemcem Ottova pramene Heinrich Mattoni, významný vývozce minerálních vod a lázním nastala zlatá éra.

V témže roce Heinrich Mattoni vyslal do světa 331 449 lahví minerální vody z Ottova pramene. Následně pak od hraběte Černína koupil v Kyselce Ottův pramen a rozsáhlé pozemky.

V roce 1883 byl vystavěn vodoléčebný ústav pod dozorem Dr. Kammerera. V roce 1884 byla dokončena stavba kaple sv. Anny a odhalena busta balneologa MUDr. Josefa Löschnera, přítele Heinricha Mattoniho, který se významně podílel na rozvoji Kyselky. V roce 1885 byl vystavěn inhalační pavilon a nové promenádní cesty.

Za čtyři roky, tedy v roce 1889, byl Heinrich Mattoni povýšen do šlechtického stavu.

V roce 1890 byl vyhotoven picí pavilon, který dnes slouží jako obecní kino. Mezi léty 1894 - 1895 byla dokončena stavba elektrárny se dvěma turbínami, také se uskutečnila stavba

³⁰ Obec Kyselka-obecní úřad. Obec Kyselka-Historie. In *Obec Kyselka: oficiální stránky obce* [online]. Obec Kyselka 2015- [cit. 2017-03-23]. Dostupný z [www: <http://www.obeckyselka.cz/historie>](http://www.obeckyselka.cz/historie).

³¹ Obec Kyselka-obecní úřad. Obec Kyselka-Historie v datech. In *Obec Kyselka: oficiální stránky obce* [online]. Obec Kyselka 2015- [cit. 2017-03-22]. Dostupný z [www: <http://www.obeckyselka.cz/hist-data>](http://www.obeckyselka.cz/hist-data).

železniční tratě mezi Vojkovicemi a Kyselkou. Kyselka tak získala napojení na evropskou železniční síť, což znamenalo usnadnění a znásobení vývozu minerální vody. Rapidně se zvýšila i návštěvnost samotných lázní.³²

Významná pro celoevropský ohlas byla léta 1897 - 1901. Byla vystavěna nová kolonáda Ottova pramene. Na světové výstavě v Paříži vyhrála Mattoniho kyselka velkou cenu Grand Prix. Vývoz minerální vody činil 9 000 000 lahví.

V roce 1902 darovala vdova po Antonínu Mickovi, spolupracovníkovi Mattoniho, svou vilu, která měla sloužit jako sirotčinec. Vila však svou rozlohou nepostačovala, proto byl v letech 1903 - 1904 přistavěn klášter se sirotčincem. Po odchodu řádových sester v roce 1952 zde byla zřízena základní škola.³³

Mezi léty 1902 - 1909 Mattoni financoval rozsáhlé jímací práce na minerálních zřídlech.

14. května roku 1910 umírá Heinrich Mattoni. Pomník mu byl vystavěn roku 1914, jeho autorem je profesor Edmund von Hellmer. Je situován v parku mezi Jindřichovým dvorem a Lázeňskou restaurací; jedná se o bronzovou sochu v životní velikosti.

V letech 1915 - 1945 byly minerální vody Kyselka v držení akciové společnosti Heinrich Mattoni AG. Po konci druhé světové války byl však podnik zestátněn a provozoval jej závod Západočeská zřídla – firma Mattoni. Tato firma byla po roce 1989 proměněna na akciovou společnost Karlovarské minerální vody a.s. Karlovy Vary.

V roce 1945 měla Kyselka i samotné zřídlo celosvětovou pověst, nebyla však samostatnou obcí, ale byla rozdělena mezi sousední obce, a to Radošov, Dolní Lomnici, Rydkěřov a Svatobor. Změna nastala 11. června 1949, kdy byly sloučeny obce Radošov, Rydkěřov a Dolní Lomnice v jednu obec zvanou Kysibl. Tento název byl později změněn na Kyselku.³⁴

V roce 1953 byl zřízen vojenský prostor Hradiště, který od obce odtrhl obec Dolní Lomnici, která prakticky zanikla.

V roce 1955 byla zahájena pravidelná lázeňská sezóna již ve státních lázních.

Od roku 1960 byly lázně určeny pro léčbu dorostu ve věku mezi 14 - 19 lety.

Mezi léty 1961 - 1970 byly postupně otevírány provozovny Kyselky a navyšovala se produkce minerální vody Kyselka až na 117 000 hl za rok.

V letech 1971 - 1980 se postupně obec modernizovala, docházelo ke stavbě panelových domů, školky či chat.

V rozmezí let 1981 - 1989 se produkce minerálních vod dále postupně navyšovala na 163 734 hl za rok. Dne 18.07. 1986 vyhořel radošovský most přes řeku Ohři. Došlo k rekonstrukci závodu a výstavbě dalších prodejen.

³² BERAN, Jirí. Dějiny Karlovarského kraje. Karlovy Vary: Karlovarský kraj, 2004, 207 s. Průvodce (Academia). ISBN 80-239-3477-5. S. 109.

³³ Obec Kyselka-obecní úřad. Obec Kyselka-Historie v datech. In *Obec Kyselka: oficiální stránky obce* [online]. Obec Kyselka 2015- [cit. 23.3. 2017]. Dostupný z [www: <http://www.obeckyselka.cz/hist-data>](http://www.obeckyselka.cz/hist-data).

³⁴ BURACHOVIČ, Stanislav a Stanislav WIESER. Encyklopedie lázní a léčivých pramenů v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Praha: Libri, 2001. ISBN 80-727-049-7. S. 172-174.

Dne 09.12.1989 vzniklo v Kyselce OF a zahájilo svou činnost.

V roce 1990 činila produkce minerálních vod 168 280 hl.³⁵

V roce 1992 probíhala privatizace Západočeských zřídél. Při ní byly budovy lázní vydraženy soukromými osobami, jejichž nečinností či neschopností dnes většina z nich chátrá, i když jsou zapsány v rejstříku památek. Závod Západočeských zřídél přešel do rukou zahraničního investora a došlo k přejmenování na Karlovarské minerální vody a.s. Karlovy Vary. Následně Karlovarské vody a.s. - Závod Mattoni spustil rozsáhlou rekonstrukci a dostavbu celého areálu. Roku 2002 byly postaveny dvě výrobní haly, skladovací hala, lisovna PET lahví a minerálovody. Samotná produkce se pak rozrostla o výrobu stolních vod, ochucených minerálních vod a jiných nápojů.³⁶

V roce 2002 obec Kyselka zahájila rekonstrukci dřevěného mostu v Radošově, kterou následně úspěšně dokončila.

2.3.2 Historie památkových objektů Lázní Kyselka mezi lety 1945 – 1993

V roce 1945 došlo ke znárodnění podniku Mattoni AG, kdy většina výroby byla svěřena Státnímu podniku Západočeská zřídla, naopak lázeňská část byla svěřena Státním lázním.

V 70. letech minulého století byly již Lázeňské budovy velmi zanedbané a ve velmi špatném stavu. Pouze některé byly stále užívány k léčebným účelům. Sloužily výhradně pro dětskou lázeňskou léčbu.³⁷

Rok 1991 byl rok založení společného podniku se zahraničním investorem, a to s Karlovarskými minerálními vodami a.s., kdy majetek zůstal ve státní správě pod Západočeskými zřídly.

V roce 1992 byly některé lázeňské budovy prodány soukromým osobám, ale provozuschopné byly pouze tři objekty. V dražbě byly tyto objekty prodány za 2 miliony českých korun Karlu Frantovi. Ten však objekty obratem prodal dál, a to Friedrichu Beckerovi.³⁸

V roce 1993 byl majetek Západočeských zřídél prodán Karlovarským minerálním vodám. Zde jsou však stanoveny určité podmínky prodeje a to, že budou zachovány referenční laboratoře Mariánské lázně v Karlových Varech po dobu 10 let, a také že 80% produkce minerálních vod zůstane na trhu v České republice.³⁹

³⁵ Kronika obce Kyselka. Kronika obce Kyselka v letech 1959-1991. In *Porta fontium* [online]. Porta fontium [cit. 2017-03-22]. Dostupný z [www](http://portafontium.eu):

<http://portafontium.eu/searching/chronicle?field_archives=All&search_api_aggregation_2=&field_doc_place_field_doc_place_name=Kyselka&search_api_views_fulltext=&search_api_aggregation_3=&field_doc_dates_from=>.

³⁶ BURACHOVIČ S., ZEMAN L., op. cit., s. 5.

³⁷ ZEMAN L., op. cit., s. 137.

³⁸ ZEMAN L., op. cit., s. 4, 121-122, 124.

³⁹ Fakta o Kyselce: Historie památkových objektů v Kyselce. Fakta o Kyselce [online]. 2015 [cit. 2017-03-24]. Dostupné z: <<http://faktaokyselce.cz/oprava-budov/>>

2.3.3 Současná situace historických objektů 2012 – 2017

V roce 2012 byla založena společnost Lázně Kyselka o.p.s.. Zakladateli byli Vladimír Lažanský, město Karlovy Vary, obec Kyselka, RIS - Revitalizační investiční společnost a Karlovarské minerální vody. V témže roce byly zahájeny rozsáhlé rekonstrukce historických budov areálu Kyselka.

V roce 2013 byly bezplatně převedeny historické budovy a pozemky bývalých lázní Kyselka do majetku obecně prospěšné společnosti Lázně Kyselka společností RIS - Revitalizační investiční společnost.

V březnu roku 2014 byla zahájena rekonstrukce domu Stallburg, která je již plně dokončena. Tato stavba se stala stavbou roku Karlovarského kraje. Rekonstrukce domu stála 30 milionů Kč. Nyní je v domě 8 moderních bytů. Tento původní bytový dům znovu slouží svému účelu jako nájemní dům.⁴⁰

Dům Stallburg nechal v roce 1894 vystavět Heinrich Mattoni pro rodiny svých zaměstnanců. Jedná se o návrh vídeňského architekta Karla Haybäcka, budova je ve stylu francouzské pseudogotiky.

V roce 2015 byla dokončena oprava pavilonu Löschner. V tomto pavilonu bylo v roce 2016 otevřeno muzeum stáčení minerálních vod a značky Mattoni. Tato rekonstrukce stála 20 milionů Kč.

V rámci rekonstrukcí společnost Lázně Kyselka o.p.s. obnovila vodopád v lázeňském parku a znovuzprovoznila pítka minerální vody. Dále instalovala repliku sochy Heinricha Mattoniho a bustu Dr. Josefa Löschnera.⁴¹

Pavilon Löschner by vystavěn roku 1907 podle návrhu architekta Alfréda Bayera, který se nechal inspirovat švýcarskou architekturou. Jedná se o roubenku alpského stříhu s vyřezávanými dřevěnými detaily. Sloužila jako plnirna lahví z bývalého Löschnerova pramene, který se však od 60. let minulého století nevyužívá.⁴²

Ve spolupráci s památkáři probíhají stavební zásahy, které je bohužel nutné učinit u všech objektů bývalých lázní. Cílem oprav je, aby mohly budovy sloužit svému původnímu účelu. Inspekce památkové péče tyto poznatky společnosti potvrzují, oceněna je především snaha zachovat maximální počet originálních částí.

V budově bývalého hotelu Praha má po rekonstrukci vzniknout podniková prodejna Karlovarských minerálních vod a kanceláře. Hotel Praha pochází z druhé poloviny 19. století, kdy Heinrich Mattoni prováděl výstavbu rozsáhlého lázeňského komplexu.⁴³

⁴⁰ Fakta o Kyselce: Dům Stallburg. Fakta o Kyselce [online]. 2015 [cit. 2017-03-24]. Dostupné z: <<http://faktaokyselce.cz/dum-stallburg/>>

⁴¹ Fakta o Kyselce: Pavilon Löschner. Fakta o Kyselce [online]. 2015 [cit. 2017-03-24]. Dostupné z: <<http://faktaokyselce.cz/pavilon-loschner/>>

⁴² Fakta o Kyselce: Otázky a odpovědi. Fakta o Kyselce [online]. 2015 [cit. 2017-03-24]. Dostupné z: <<http://faktaokyselce.cz/otazky-odpovedi/>>

⁴³ Fakta o Kyselce. *Fakta o Kyselce: Hotel Praha* [online]. 2015 [cit. 2017-03-24]. Dostupné z: <<http://faktaokyselce.cz/hotel-praha/>>

Budoucí využití lázeňských budov je zatím nejasné, připravují se však různé projekty.

Rekonstrukce ostatních budov bývalých lázní je v procesu. Ne všechny budovy jsou ale v držení společnosti Lázně Kyselka o.p.s., budovy jsou v držení celkem 9 vlastníků. Karlovarské minerální vody vlastní 6 objektů a to Stallburg, pavilon Löschner, hotel Praha a administrativní budovy, které nepatří do lázeňského komplexu. Zbytek lázeňských budov, jejichž oprava probíhá, náleží společnosti Lázně Kyselka o.p.s..⁴⁴

Veškerý průběh rekonstrukcí je publikován na oficiálních webových stránkách www.laznekyselka.org.⁴⁵

2.3.4 Lázeňské procedury v Lázních Kyselka

Nejběžnější a nejužívanější byla pitná kúra, k níž se nejvíce využíval Ottův pramen. Další velmi podstatnou složkou lázeňské nabídky byla vodoléčba. Byl zde vodoléčebný ústav, který nabízel širokou nabídku koupelí, jako koupání v kyselce, rašelině či bylinné koupele. V celém areálu probíhala léčebná gymnastika a masáže. Díky velmi příznivé poloze zde probíhala i plicní inhalační léčba, na tu zde byl vytvořen i speciální plicní pavilon, kde se vdechovaly teplé páry syčené výtažkem z jehličí. Neméně důležitá byla i léčba pohybového aparátu. Pro tuto léčbu zde byla v roce 1883 zřízena speciální trasa o třiceti zastávkách v rozmanitém terénu, samotná Kyselka pak měla 12 km promenádních cest. Zároveň zde probíhaly i různé cvičební terapie či elektroléčba.⁴⁶

2.4 Minerální voda

Dříve Česká republika rozdělovala podzemní vody podle normy ČSN 86 8000 „O minerálních vodách“, dnes je tato norma nahrazena sjednocenými předpisy Evropské unie. Jedná se o takzvaný lázeňský zákon č. 423/2001 Sb. „O zdrojích a lázních“. Ten určuje kritéria, podle kterých minerální vodu klasifikujeme. Minerální voda se klasifikuje dle celkové mineralizace, od slabě mineralizované s obsahem pevných rozpuštěných látek do 50 mg/l, až po silně mineralizované s obsahem pevných rozpuštěných látek 1500 mg/l – 5 g/l. Také se klasifikuje podle obsahu rozpuštěných plynů a významných složek na uhličitě, siričné, jodidové a ostatní. Další klasifikace je na základě hodnoty pH, ta určuje, zda se jedná o vodu silně kyselou (pH pod 3,5) či silně alkalickou (pH nad 8,5). Podstatná je také klasifikace dle přirozené teploty vody: studené vody s teplotou do 20°C a termální, které se dále dělí na vody vlažné (do 35°C), vody teplé (do 42°C) a vody horké (nad 42°C). Zbylé klasifikace pak vodu určují dle radioaktivity, osmotického tlaku, hlavních složek, využitelnosti k léčení či stability jejich vlastností.⁴⁷

Minerální vody jsou přirozené přírodní roztoky, které se liší koncentrací látek, vznikem a

⁴⁴ BURACHOVIČ S., ZEMAN L., op. cit., s. 21-22.

⁴⁵ Lázně Kyselka. *Aktuality: Lázně Kyselka* [online]. 2013- [cit. 2017-03-24]. Dostupné z [www: <www.laznekyselka.org>](http://www.laznekyselka.org)

⁴⁶ BURACHOVIČ S., ZEMAN L., op. cit., s. 14.

⁴⁷ BUCHAROVIC S., WIESER S., op. cit., s. 10-11.

složením. Minerální vody mohou vzniknout v řádu dní, kdy se prostá voda (voda neobsahující významné množství rozpuštěných látek – běžně užívaná k pití) v průběhu podzemního oběhu obohatí látkami uvolňovanými z hornin, ale také mohou vznikat stovky či tisíce let - jedná se o zvyšování teploty, mineralizaci, metamorfózu, obohacování CO₂, a také vliv samotného výstupu k povrchu.

Primárně rozdělujeme minerální vody na pevninského a mořského původu. Minerální vody pevninského původu mají různorodou mineralizaci i obsah plynů, kdy nejběžněji rozpuštěné chemické látky jsou hydrogenuhličitany HCO₃⁻ či sírany SO₄²⁻. Mořské minerální vody bývají silně až velmi silně mineralizované, převažuje především Cl⁻ a Na⁺, přítomné mohou být i metan či ropné látky.⁴⁸

Největší zásobárna minerálních vod Českého masivu se nachází na západě Čech v Karlovarském kraji. Minerální vody Českého masivu vznikají v geologické jednotce vzniklé již při alpínském vrásnění, pozdější intenzivní vulkanická činnost přinesla i CO₂, což zapříčinilo, že zde dnes převažují vody uhličitě.⁴⁹

2.4.1 Prameny Kyselky

Současné názvy využívaných pramenů v Kyselce jsou Ottův pramen, Jindřichův pramen a pramen Mattoni. Voda je silně mineralizovaná, uhličitá a studená.⁵⁰ Mineralizace u Ottova pramene je 1 770 mg/l a obsahuje CO₂ v koncentraci 2 360 mg/l. Mineralizace u Jindřichova pramene je 1 460 mg/l a obsah CO₂ je 1 080 mg/l. Mineralizace u pramene Mattoni je 520 mg/l. Hydrochemický typ vody je HCO₃-Na a HCO₃-Ca-Mg, samotná voda protéká skrz žulu, rulu a neogenní (třetihorní) vulkanity. Podle ČSN 86 8000 jsou zdejší prameny slabě mineralizovanými hydrouhličitano - sodnými kyselkami, podle balneologické klasifikace jsou prameny slabě mineralizované uhličitě vody se zvýšeným obsahem fluóru.⁵¹

Geologické podloží v okolí Kyselky je tvořeno vulkanity Doupovských hor, ortorulovou klenbou Krušných hor a karlovarským žulovým plutonem. Podzemní voda klesá z Krušných a Doupovských hor až do hloubek 250 m, kde je proplyňována hlubinným oxidem uhličitým, později pak voda stoupá vzhůru, přičemž dochází k mineralizaci.⁵²

Zdejší prameny napomáhají při žaludečních a střevních potížích, při zánětech dýchacích cest, při poruchách menstruace, pozitivně působí na hemoroidy, astma či dnu.⁵³

2.4.2 Stáčení a export minerální vody z Lázní Kyselka

Lázně Kyselka se od okolních lázní lišily především svým významným exportem minerální vody. Tento export započal v době baroka a pokračuje až dodnes.

⁴⁸ BUCHAROVÍČ S., WIESER S., op. cit., s. 14, 20.

⁴⁹ ELIAŠOVÁ D., op. cit., s. 29.

⁵⁰ KOCÁB B., op. cit., s. 18.

⁵¹ BUCHAROVÍČ S., WIESER S., op. cit., s. 220-222.

⁵² BURACHOVÍČ S., ZEMAN L., op. cit., s. 13.

⁵³ BUCHAROVÍČ S., WIESER S., op. cit., s. 172.

Samotné počátky vývozu můžeme předpokládat v 15. - 17. století, systematický velkoexport nastal až na sklonku 18. století. Měnilo se balení vody, od hliněných nádob (džbánek) přes kameninové až k dřevěným a skleněným lahvím a dnes se používají i plastové lahve. Nejvíce se používaly lahve kameninové, skleněné lahve byly kvůli ruční výrobě až do roku 1860 velmi drahé. Uzávěry se užívaly především cínové, později je nahradily uzávěry korkové. Všechny lahve byly označeny značkou vody. Od roku 1822 se ke stáčení používala Hechtova stáčecí metoda, která plnila lahve pod hladinou oxidu uhličitého.

Kyselka se vyvážela především do Rakouska a Maďarska, kdy v roce 1805 byl vývoz 80 000 lahví a v roce 1835 již 150 000 lahví. Po roce 1868 se kompletně zrušily kameninové lahve. Začalo se plnit do skleněných lahví, které se již vyráběly strojově. Na ty se pak lepily papírové etikety s červeným orlem, symbolem síly z Mattoniho šlechtického znaku. Až do roku 1945 byla kyselka zasílána do světa společností Heinrich Mattoni AG. Poté byla provozována firmou Západočeská zřídla, kdy následně po roce 1989 byla přeměněna na společnost Karlovarské minerální vody, která stále pokračuje ve vývozu a snaží se pokrýt stále vyšší poptávku po Mattoniho kyselce.

Lázně Kyselka byly stavěny postupně, nejdříve se pouze voda vyvážela. S ohlasem exportované vody narůstal i zájem navštívit lázně s touto minerální vodou. Proto také byly vystavěny. Tímto se velmi odlišují od ostatních lázní, kdy obvykle nejdříve vznikly lázně a až následně došlo k vývozu minerální vody. Zde to bylo naopak.⁵⁴

3 PRAKTICKÁ ČÁST

Praktická část se zabývá SWOT analýzou, dotazníkovým šetřením a jeho vyhodnocením a návrhovou částí. Návrhová část se dále dělí na tři fáze dle časového horizontu.

3.1 SWOT analýza Lázní Kyselka

SWOT analýza pomáhá odhalit silné a slabé stránky firmy, podniku a organizace.

V případě bakalářské práce Lázně Kyselka/Mattoni ukazuje, na jaké nedostatky se má zaměřit při tvorbě marketingové strategie a na jakém příkladu ukázat pozitiva nabízených služeb. Dále poukazuje na možná rizika a hrozby, které mohou nastat, a také jaké příležitosti mohou vzniknout pro rozvoj podniku a podnikání vůči konkurenci.

Silné stránky (S - strenghts) a slabé stránky (W - weaknesses) jsou stránky vnitřního prostředí, tedy stránky, které mají Lázně Kyselka vůči konkurenci. Vnější prostředí ukazuje Příležitosti (O - opportunities) a Hrozby (T - threat), které znázorňují trendy, politickou situaci nebo legislativu, na kterou musí být podnik připraven a vhodně reagovat.⁵⁵

⁵⁴ BURACHOVIČ S., ZEMAN L., op. cit., s. 15-16.

⁵⁵ ELIAŠOVÁ D., op. cit., s. 41.

Tabulka č. 1 SWOT: analýza Lázní Kyselka

Vnitřní prostředí	S - Silné stránky Historické zázemí Nově zrekonstruované budovy Slavné léčivé prameny (Ottův pramen) Značka	W - Slabé stránky Zapomenutá tradice zařízení Vlastnická práva Většina budov stále chátrá Neupravenost okolí
Vnější prostředí	O - Příležitosti Reklama (seriál) Nová destinace Příznivé klimatické podmínky Pracovní příležitost	T - Hrozby Konkurence Wellness služby Lokalita Silnice II. třídy

Zdroj: Vlastní zpracování

3.1.1 Komentář k SWOT analýze

Mezi silné stránky Lázní Kyselka patří historické zázemí. Lázně Kyselka mají své kořeny v 19. století. Postava stojící za zrodem a největší slávou je Heinrich Mattoni. Ten nechal postupně vystavět veškeré budovy lázní, kolonády a naučnou stezku. Tyto budovy se dochovaly dodnes, ale většina z nich je v kritickém stavu a potřebuje opravit. Část budov již byla zrekonstruována a další část rekonstrukce čeká, jejich budoucí účel je však nejasný. Původní prameny jsou stále využívány, nejslavnější z nich je Ottův pramen – slavný pramen Mattoni. Ačkoli kvůli zestátnění lázně pomalu upadaly, oblíbenost značky Mattoni zůstala. Její věhlas se ještě více rozrostl po roce 1989, kdy se značka více šířila po světě.

Mezi slabé stránky patří zapomenutá tradice zařízení, které se po zestátnění zúžilo pouze na dětskou léčebnu a po revoluci úplně uzavřelo. V této době se začal státní majetek rozprodávat soukromým osobám a to způsobilo, že původně jednotný majetek byl rozdělen mezi mnoho nových majitelů. Ti jej následně prodali dále, či špatně podcenili náklady na uchování budov, což vedlo k dalšímu chátrání, téměř až do nenapravitelného stádia. Stejně jako se nikdo nestaral o budovy, nikdo se nestaral o okolní přírodu; ta byla dříve upravena do parků, dnes je jí část opět upravena spolu s některými budovami, zbytek však zůstává stále zanedbaný.

Mezi příležitosti patří velká reklama v podobě televizního seriálu Já, Mattoni, který byl vysílán v České televizi. Na internetu proběhlo několik petic za záchranu lázní. Samotné lázně mají i vlastní stránky, kde informují o probíhajících opravách. Lázně Mattoni byly dlouho zapomenutou destinací, dnes se o nich znovu mluví. S nárůstem vnitřní turistiky se toto místo může stát novou turistickou destinací. Oblast řeky Ohře má velmi příznivé klimatické podmínky, navíc samotné lázně leží v zákrytu, takže je zde slabá povětrnost, oblast je také velmi vhodná pro léčbu plicních chorob. S opravami a samotnou výstavbou lázní by vzniklo mnoho pracovních příležitostí, které by zůstaly i po dokončení; jednalo by se nejen o odborné pracovní pozice.

Mezi hrozby určité patří blízká konkurence v podobě Karlových Varů a místních wellness služeb. Tato situace však byla i v minulosti, kdy byla navázána spolupráce a Lázně Kyselka sloužily spíše k výletním či kratším pobytům. Další možnou slabinou je samotná lokalita Lázní Kyselka, která se nachází v obci, k níž vede silnice II. Třídy a špatnou orientace pomocí

ukazatelů.

3.1.2 Výstup analýzy

V posledních letech se o Lázních Kyselka čím dál častěji píše v internetových denících a tisku. Byly vytvořeny stránky s peticí a samotné internetové stránky ukazující postup rekonstrukcí i stav samotných lázní. V Lázních Kyselka přímo v jedné z rekonstruovaných budov je možnost navštívit Muzeum Mattoni, kde se můžeme více seznámit s historií lázní a okolí. Reklamní propagace místa by mohla být zahrnuta do reklamy na samotný nápoj. Je třeba vytvořit lepší značení obce i lázní a více zviditelnit zdejší naučnou stezku. Dalším postupem by mělo být znovuoobnovení spolupráce s městem Karlovy Vary, kde by byla možná propagace u cizinců i Čechů, kteří sem jezdí strávit dovolenou. Vytvoření speciální autobusové vyhlídkové trasy by umožnilo zvýšení dostupnosti místa. Následná by pak měla být propagace i v jiných oblíbených turistických centrech, jako je Praha či Český Krumlov.

Zachování historického rázu i maxima původních věcí je důležitou součástí rekonstrukcí budov Lázní Kyselka. Bylo by třeba tento postup zachovat i u dalších budov a vytvořit tím historicky přesné středisko, jako je například Karlova Studánka. Vytvořit skanzen, tedy venkovní muzeum, který by přibližoval lázeňskou turistiku 19. století. Zároveň však vytvořit co nejmodernější lázeňské centrum, které sleduje novinky v oblasti lázeňského léčení. Pod historickým povrchem vytvořit moderní jádro, které by svým historizujícím designem s moderním využitím vytvořilo nové centrum lázeňství u nás. Je nutné vytvořit prostředí, které by přilákalo vědeckou komunitu a umožnilo jim léčit na vysoké úrovni. Vysoká úroveň léčebných metod by následně vytvořila konkurenci okolí a také zázemí pro klienty se speciální péčí. Tato skutečnost by mohla přesvědčit lékaře k doporučení těchto lázní svým klientům. Obnovení původních léčebných metod ve spojení s moderním přístupem je cestou, jak si mezi okolními lázněmi vybojovat právoplatné místo.

3.2 Dotazník

Na základě této bakalářské práce byl vypracován dotazník týkající se povědomí o Lázních Kyselka. Hlavní důraz byl kladen na to, jaký je zdroj obeznámení s Lázněmi Kyselka, zda lázně jako takové navštěvují a zda navštívili některé z lázní Karlovarského kraje. Další zaměření bylo na to, jaká by podle společnosti měla být podoba Lázní Kyselka, a na to, jaké by měly mít využití v budoucnu.

Využito bylo možnosti vytvoření elektronického dotazníku, který byl vyvěšen na různých webových stránkách, kde k němu měla přístup široká veřejnost, dále byla využita možnost přímého tázání v ulicích města Brna. V dotazníku se pracuje se 100 respondenty z různých částí ČR a malého zastoupení ciziny, různého věku i pohlaví.

3.2.1 Základní otázky týkající se věku, pohlaví a krajského zařazení

První otázka se věnuje tomu, v jakých věkových skupinách se respondenti nacházejí. Zvolily se tři věkové kategorie, a to 18 - 25 let, 26 - 35 let, 36 - 100 let. V první skupině byla snaha obsáhnout studenty a respondenty bez dětí, druhá skupina pak primárně obsahuje respondenty již s vlastní rodinou, především menšími dětmi. Třetí skupina pak zahrnuje respondenty, kde jsou již děti odrostlejší, a také lidi v důchodovém věku. Do věkové kategorie 18 - 25 let se zařadilo 30 lidí, tvoří tedy 30 % celkových respondentů dotazníku. Do druhé věkové kategorie, tedy 26 - 35 let, se zařadilo 29 lidí, tvoří tedy 29 % respondentů. Do třetí věkové kategorie, tedy 36 - 100 let, se zařadilo nejvíce lidí a to 41, tvoří tedy 41 % respondentů dotazníku.

Ve druhé otázce byl dotaz na pohlaví. Na dotazník odpovědělo 61 žen a 39 mužů. Procentuálně je tedy dotazník rozdělen na 61 % žen a 39 % mužů.

Třetí otázka zjišťuje, z jakého kraje respondenti pochází. Největší zastoupení má Jihomoravský kraj, tam se zařadilo 54 % tázaných. Dalšími nejvíce zastoupenými kraji byly Zlínský kraj s 10 % a Vysočina s 8 %. Dalších 24 % tvořily kraje Plzeňský, Pardubický, Moravskoslezský, Středočeský, Jihočeský, Olomoucký, Severomoravský, Karlovarský, Východočeský a Praha. Poslední 4 % jsou pak tvořena cizinci, zastoupeno je Slovensko, Řecko a Ukrajina.

3.2.2 Otázky zabývající se lázněmi v Karlovarském kraji

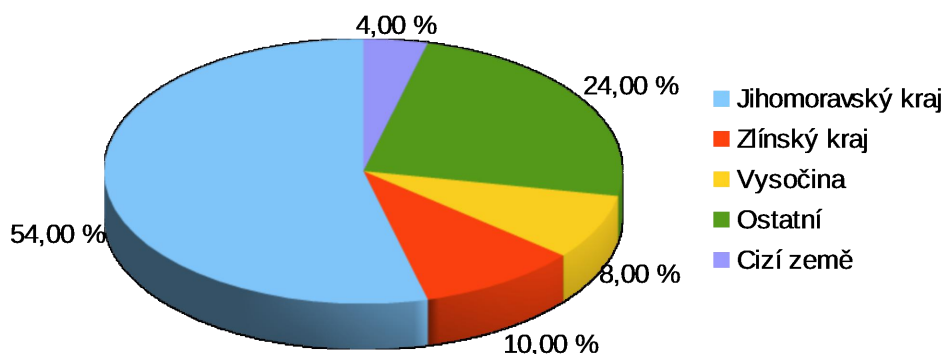
První otázka se dotazuje na to, zda respondenti navštívili některé z lázní Karlovarského kraje. 46 % tázaných odpovědělo ano, 52 % odpovědělo ne a 2 %, že neví.

Další otázka se týká 46 % respondentů, kteří navštívili lázně v Karlovarském kraji. Někteří respondenti navštívili vícero lázní. Z lázní Karlovarského kraje byly nejvíce zastoupeny Karlovy Vary a to 36 %, dále Mariánské Lázně 32 % a Františkovy Lázně 14,5 %. Také byly zmíněny lázně z jiných koutů České republiky, ty zastupují 17,5 %, jednalo se například o Luhačovice, Teplice nad Bečvou či Karlovu Studánku.

Třetí otázka se týká spokojenosti v lázních na stupnici od 1 do 5, kdy 1 znamená: nelíbilo se mi tam, 2: mělo to mnoho nedostatků, 3: bylo to velmi průměrné, 4: velmi se mi tam líbilo, ale něco chybělo a 5: byl/a jsem úplně spokojená/ý. 1 na stupnici byla zastoupena 5,6 %, 2 pak 0 %. 3 byla zastoupena 15,1 %, 4 pak 18,9 %, největší podíl měla 5, jež značila úplnou spokojenost, v zastoupení 60,4 %.

Poslední otázka se zabývá již všemi respondenty a táže se, zda se chystají některé lázně v Karlovarském kraji navštívit a proč. 56 % respondentů odpovědělo ano a jako své důvody uvedli především léčebný pobyt a rekreaci, dále však také zvědavost, kulturní programy, prostředí kolonád či turistiku. Ne odpovědělo 32%, důvody se týkaly buď ceny či pracovních povinností. Zbýlých 12 % pak uvedlo, že neví.

Graf č. 1: Zastoupené kraje

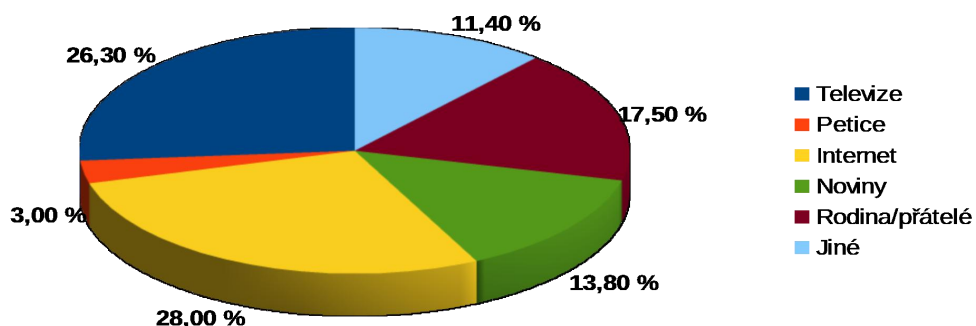
Zdroj: Vlastní tvorba

3.2.3 Otázky zabývající se Lázněmi Kyselka

První otázka se zabývá tím, zda respondenti někdy slyšeli o Lázních Kyselka. Odpověď ano tvořila 77%, ne 20 % a nevím 3 %.

Navazující otázka se pak ptá na to, odkud o Lázních Kyselka slyšeli, byla zde možnost zaškrtnout více odpovědí. Na výběr bylo z 6 možností, a to z televize, petice, internetu, novin, od rodiny/přátel či jiné s možností vlastní odpovědi. Největší zastoupení měly internet s 28 % a televize s 26,3 %. Za nimi následovala rodina/přátelé s 17,5 %, noviny s 13,8 % a petice se 3 %, jiné pak tvořilo 11,4 %. V možnosti jiné se objevily odpovědi čtyř respondentů, mezi nimiž bylo, že o lázních nikdy neslyšeli a neví, nebo také že lázně sami navštívili či se o nich doslechli v rádiu.

Graf č. 2: Povědomí o Lázních Kyselka

Zdroj: Vlastní tvorba

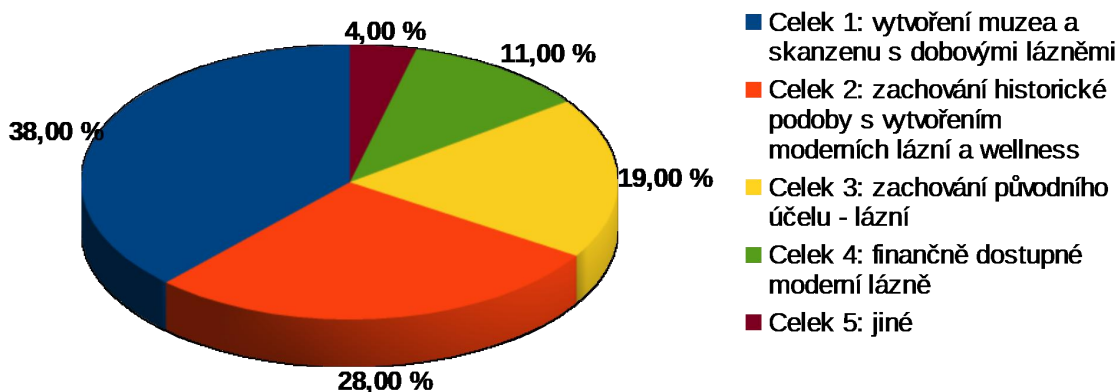
Následující otázka se zabývá tím, zda jsou lidé pro znovu otevření Lázní Kyselka, ve kterých vyvěrá slavný Ottův pramen – pramen Mattoni. 88 % respondentů odpovědělo, že je pro znovu otevření, ne odpovědělo pouze 1 % respondentů, je mi to jedno odpovědělo 11 %.

Navazující otázka se týká toho, zda mají rádi vodu Mattoni. 79 % respondentů odpovědělo, že ano, 16 %, že ne a 5 % respondentů ji nikdy neochutnalo.

Pátá otázka se zaměřuje na to, zda by se lázně po znovu otevření mohly stát turistickým cílem a lákadlem. Většina, tedy 87 % respondentů, myslí, že ano, pouze 2 %, že ne a zbylých 12 % neví. S touto otázkou se váže i následující otázka, která se dotazuje, zda by respondenti lázně po znovu otevření sami navštívili. 70 % respondentů odpovědělo ano, 13 % ne a 17 % možná.

V poslední a nejdůležitější otázce bylo tázáno na to, jakou by lázně měly mít po rekonstrukci podobu a využití. Odpovědí bylo mnoho, většina se jich ale opakovala. Opakující se odpovědi byly rozděleny do pěti celků. Celek s nejvíce odpověďmi byl celek s podílem 38 %, v němž je vysloven názor na vytvoření muzea a skanzenu s dobovými lázněmi. Druhým celkem s nejvíce odpověďmi byl celek s názorem na zachování původní historické podoby spolu s vytvořením moderních léčebných lázní a wellness, jedná se o 28 %. Třetí celek je tvořen respondenty, kteří chtějí zachovat původní účel, tedy lázně, a jde jim především o to, aby byly lázně funkční, je zde zastoupeno 19 %. Dalších 11 % by chtělo vytvořit moderní lázně, které budou dostupné finančně, nejlépe provozovány zdravotní pojišťovnou či neziskovou organizací, kdy část pobytu bude hrazena zdravotní pojišťovnou. Zbylé 4 % procenta tvoří odpovědi nezařaditelné do výše uvedených celků, jedná se například o sportovní areál, turistické centrum či o odpovědi neurčitěho charakteru.

Graf č. 3: Funkce a podoba Lázní Kyselka

Zdroj: Vlastní tvorba

3.3 Návrhová část

V návrhové části se práce věnuje možnosti znovu otevření Lázní Kyselka a rozvoji cestovního ruchu v obci Kyselka. Návrh je rozdělen do tří částí. První část by bylo možné uskutečnit ihned. Druhou část po rekonstrukci některých budov a třetí část pak s ohledem na

zájem o tuto destinaci.

3.3.1 První fáze na obnovu turismu v Lázních Kyselka

Prvním krokem pro obnovu lázeňského turistického ruchu je návrh na zvýšení povědomí o Lázních Kyselka jako o turistické destinaci. Ačkoliv se tento krok přímo netýká lázeňství, je součástí delšího plánu, který následně k rozvoji lázeňství povede. Jedná se o vytvoření turistické trasy Karlovy Vary - Lázně Kyselka, která by turistům ukázala současný stav, dále pak již opravené budovy, představila by muzeum Mattoniho a poukázala na budoucí znovuotevření lázní.

3.3.1.1 Vytvoření trasy Praha – Kyselka - Karlovy Vary

Praha patří mezi nejnavštěvovanější místa České republiky, co se týče zahraničních turistů. Dalšími oblíbenými destinacemi jsou Český Krumlov a Karlovy Vary. Tohoto faktu jsou si vědomi i majitelé cestovních kanceláří a půjčoven autobusů a mají proto vytvořeno mnoho jednodenních balíčků. Existuje hojně využívaná trasa Praha - Karlovy Vary, která vede po rychlostní silnici, zde by u Karlových Varů byla možná zajiďka pouhých 11 km do obce Kyselka a následných 11 km zpět. Tato zastávka by trvala 2 hodiny. Cílem by byla prohlídka lázní a seznámení se s okolím. Hlavním motivem návštěvy Lázní Kyselka by byla prohlídka Muzea Mattoni, ochutnávka Ottova pramene a ukázka současného stavu lázeňského komplexu v kontrastu s Lázněmi Karlovy Vary; celá prohlídka by byla komentována.

V rámci těchto prohlídek by bylo dobré vytvořit krátkou trasu po okolních pramenech, které jsou ukryty ve stráni s další možností ochutnávky minerálních vod. Zde by však bylo třeba vytvořit chodníček se zábradlím a upravit stav současných pítek pramenů. Zde by mohla být možnost zakoupit si upomínkový předmět s motivem Lázní Kyselka s dobovými fotografiemi. Dále je nutná oprava turistické trasy vytvořené samotným Mattonim, a to za vytvoření kratšího okruhu v okolí Ohře, než je současná délka trasy, a také vytvoření interaktivních naučných zastávek; tato trasa by byla napojena na trasu s pítky. Komentovaná prohlídka by se skládala z krátkého přiblížení historie lázní a nástinem současné situace. Zbylý čas by byl volný pro návštěvu muzea, navštívení pramenů či samostatné prohlídky lázní a okolí.

Tyto zájezdy by mohly být pro začátek plánovány s menšími autobusy pro asi 20 lidí. Pokud by se zájem o tento výlet zvyšoval, mohlo by se přejít na autobusy s větší kapacitou míst. U lázní je dostatečně velké parkoviště, které pokryje i větší zájem o destinaci.

Byl zvolený dopravce s nabídkou jednodenního výletu z Prahy do Karlových Varů, a to společností Autobusová doprava Martin Berka⁵⁶, Pragotour s.r.o.⁵⁷ a Prague & You, s.r.o..⁵⁸

⁵⁶ Martin Berka. *Martin Berka: Autobusová doprava – pronájem autobusů a minibusů: Ceník* [online]. 2017 [cit. 2017-04-01]. Dostupné z [www: <http://www.martinberka.cz/cenik>](http://www.martinberka.cz/cenik)

⁵⁷ Pragotour Travel and Transport. *Pragotour Travel and Transport: Ceník* [online]. [cit. 2017-04-01]. Dostupné z [www: <http://www.pragotour.cz/-cenik>](http://www.pragotour.cz/-cenik)

Dopravce Pragotour s.r.o. vytvořil speciální ceník pro tento výlet po dotazu, který jsem zaslal jejich společnosti. Autobusová doprava Martina Berka naopak na můj dotaz zareagovala tak, že zajišťka je malá a cena zůstává stejná jako v ceníku na jejich webových stránkách. S Prague & You, s.r.o. se mi nepodařilo spojit, cena je dána v jejich ceníku na webových stránkách.

Tabulka č. 2: Ceník dopravců

Firma	Sazba 1 km bez poplatků	Cena Praha-Karlovy Vary bez DPH	Cena Praha-Karlovy Vary s DPH plus 17% přírůžka	Cena na osobu
Autobusová doprava Martin Berka	18,50,- Kč	6 700,- Kč	9 485,- Kč	500,-Kč
Pragotour s. r. o.	21,- Kč	7 300,- Kč	10 335,- Kč	550,- Kč
Prague & You, s.r.o.	neuvádí	8 600,- Kč	12 175,- Kč	650,- Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

3.3.1.2 Vytvoření trasy letiště Karlovy Vary - Kyselka a Karlovy Vary

Letiště Karlovy Vary je třetí největší letiště u nás a slouží jako mimoevropské letiště. Toto letiště v roce 2016 odbavilo 25 235 cestujících⁵⁹, převážně ruské klienty, a právě této skutečnosti bych rád využil k vytvoření oblouku Letiště – Kyselka - Karlovy Vary. Celý tento oblouk se protáhne z původních 11 minut jízdy na 34 minut, s dvouhodinovou zastávkou v Lázních Kyselka.

Samotná návštěva Lázní Kyselka by se shodovala s již zmíněnou trasou Praha – Kyselka - Karlovy Vary. Rozdíl by byl pouze v počáteční destinaci a společnostech zajišťujících autobusovou dopravu.

Pro tuto službu bylo zvoleno společnost dopravní podnik města Karlovy Vary, a to z důvodu bezkonkurenční ceny. Cena zahrnuje zapůjčení vozu Iveco Stratos i s řidičem za 600,- Kč bez DPH za jízdu. K této částce s DPH přičteme marži 17% a vznikne celková cena 849,- Kč za jeden výlet, což v přepočtu na osobu činí 45,- Kč.⁶⁰

⁵⁸ Private cars. *Private cars: Ceník: auta, minibusy a autobusy* [online]. 2009- [cit. 2017-04-01]. Dostupné z [www: <http://www.private-cars.cz/cenik-auto-minibus-autobus-s-ridicem.htm >](http://www.private-cars.cz/cenik-auto-minibus-autobus-s-ridicem.htm)

⁵⁹ International airport Karlovy Vary Czech Republic. *Tisková zpráva: Přepravení výkony letiště v roce 2016.* [online]. 2016 [cit. 2017-04-01]. Dostupné z [www: <http://www.airport-k-vary.cz/cs/6-538-1-media_-tiskova-zprava-prepravni-vykony-letiste-v-roce-2016.html>](http://www.airport-k-vary.cz/cs/6-538-1-media_-tiskova-zprava-prepravni-vykony-letiste-v-roce-2016.html).

⁶⁰ Dopravní podnik Karlovy Vary a.s.. *Dopravní podnik Karlovy Vary a.s.: Úvod* [online]. 2009 [cit. 2017-04-01]. Dostupné z [www: <http://www.dpkv.cz/>](http://www.dpkv.cz/).

3.3.2 Druhá fáze

Na počátku druhé fáze je chtěno mezi výletní spojení z první fáze zařadit i speciální autobusové spojení z Karlových Varů do obce Kyselka, které by zajišťovalo přívod turistů a návštěvníků lázní. Dále bych také rád kvalitativně pozvedl naučnou cyklostezku z Karlových Varů do Kyselky a vytvořil tím větší prostor pro další typ turistiky, a to cykloturistiku.

Z dotazníkového šetření vyplývá, že většina společností je pro znovu otevření Lázní Kyselka jako lázní s moderními metodami. Ze SWOT analýzy vyplývá stejná skutečnost. Otevření lázní je důležitým krokem pro zvýšení cestovního ruchu v oblasti obce Kyselky. Problematická je však blízká konkurence lázní Karlových Varů, proto je třeba se svou nabídkou odlišit a specializovat se na několik speciálních služeb a na služby, které lázně Karlovy Vary nepokrývají; tyto služby jsou zejména z odvětví wellness služeb.

Z momentálně opravovaných budov jsou budovy vhodné na přestavění do lázeňské podoby Ottův pavilon a Mattoniho vila. V této fázi je počítáno s jejich dokončením a následným otevřením jako lázní.

3.3.2.1 Ottův pavilon

Ottův pavilon by sloužil k pitné léčbě a vodoléčbě. Tak jako již v 19. století byl Ottův pramen z pramenů Kyselky nejoblíbenější, tak i během dnešní doby zůstává velmi oblíben, což potvrzuje i dotazník, v podobě výsledků k dotazu na oblibu lahvované vody Mattoni.⁶¹ Z tohoto důvodu je vhodné zachovat pitnou léčbu v podobě pití vody z Ottova pramene právě v Ottově pavilonu. Zbylé prostory Ottova pavilonu jsou díky vývěru Ottova pramene vhodné na vodoléčebné účely a z tohoto důvodu jsou nutné některé interiérové změny. Je třeba přidat více příček na rozdělení na drobnější části, zavést přívod minerální vody a také odtoky a celkově interiér přizpůsobit speciálním betonovým vanám, které evokují jednoduchost, funkčnost a eleganci a zároveň nenarušují historický ráz budovy. Samozřejmě musí být obstarány i další náležitosti, jako je drobné vybavení, například zástěny na svléknutí a obléknutí, vytápění a klimatizace a především školený personál.

Nabídku bych chtěl pro začátek udělat jednoduchou a unikátní. Základem všech koupelí by byla minerální voda. V nabídce by byly tři tradiční lázně vycházející z dřívější tradice lázní, a to bylinková koupel, rašelinová koupel a mléčná koupel. Bylinné koupele byly užívány již v době Mattoniho, a to především koupel ze smrkového jehličí. V nabídce by však byla i šalvějová koupel, která působí desinfekčně a antibakteriálně, uklidňuje nervový systém a snižuje vylučování potu, a také koupel z přesličky, která snižuje bolest kloubů a páteře, napomáhá při léčbě průdušek či lupenky. Předpokládaná cena těchto koupelí by činila 280,- Kč. Další tradiční koupelí je rašelinová koupel, která se zde připravovala již v 19. Století. Tato koupel je i v nabídce lázní Karlovy Vary, zde by však byla za mnohem příznivější cenu, a to cca 300,- Kč. Rašelina napomáhá svalovému uvolnění, relaxaci a lepšímu prokrvení. Poslední typ tradičních koupelí představují mléčné koupele z kravského a kozího mléka z

⁶¹ ZEMAN L., op. cit., s. 134.

místních farem za cenu cca 340,- Kč. Mléčná koupel je výborná především pro zvláčnění, výživu a zachování mladosti kůže.

V nabídce koupelí by byly také tři speciální koupele, a to koupel čokoládová, medová a pивní. Těmito koupelemi by se Lázně Kyselka plně odlišily od lázní Karlovy Vary. Čokoládová koupel by se připravovala z pravého holandského kakaa a vysokoprocentní čokolády. Čokoládová koupel slouží k relaxaci, napomáhá uvolňování endorfinů, hydratuje a stimuluje pokožku. Tato koupel by byla podávána s šálkem horké belgické čokolády a pralinkami za cenu cca 1 100,- Kč. Další speciální koupelí by byla medová koupel. Tato koupel se skládá z medu a uvolňujících bylin, jako je citrónová tráva, a vonných olejů dle volby zákazníka. Cena koupele by byla přibližně 980,- Kč. Poslední speciální koupelí by byla pивní koupel s řádně vychlazeným půllitrem piva k vychutnání zážitku. Pro unikátnost byl zvolen Pivovar Karla IV., se kterým by se mohla navázat spolupráce. Cena by byla cca 1 040,- Kč. Pивní koupel má velmi příznivý dopad na očistění organismu, uvolňuje svalstvo a napomáhá lepšímu prokrvení těla.

Tabulka č. 3: Ceník Ottův pavilon

Koupele	Složení	Cena
Bylinková koupel	Minerální voda + smrkové jehličí, šalvěj, přeslička	280,- Kč
Rašelinová koupel	Minerální voda + rašelina	300,- Kč
Mléčná koupel	Minerální voda + kravské a kozí mléko	340,- Kč
Čokoládová koupel	Minerální voda + holandské kakao + vysokoprocentní čokoláda Podáváno se šálkem horké čokolády a belgickými pralinkami	1 100,- Kč
Medová koupel	Minerální voda + med + citronová tráva + vonné oleje	980,- Kč
Pивní koupel	Minerální voda + pivo z Pivovaru Karel IV. Podáváno s vychlazeným půllitrem Karla IV.	1 040,- Kč

*ceny jsou orientační

Zdroj: Vlastní zpracování

3.3.2.2 Mattoniho vila

Mattoniho vila by byla využívána pro druhou část nabídky, a to pro masáže a kyslíkový bar. Pro uzpůsobení místa bude třeba rozdělit místnosti na menší části a celkově přizpůsobit prostor masážním stolům. Jedna část vily, konkrétně horní patro, by sloužilo masážím. Masáže by se zaměřovaly na horní a dolní končetiny a obličej. Jednalo by se o různorodé masáže vhodné na uvolnění a relaxaci svalstva. Masáž rukou a nohou by se zaměřovala na akupresurní body a reflexní plochy. Tento typ masáže napomáhá zmírnění bolesti a přináší uvolnění, má také příznivý dopad na psychiku při depresivních stavech. Cena by se pohybovala od 350 – 600,- Kč dle délky a komplexnosti masáže, tedy užitých vonných olejů, parafínu, bahna či medu. Masáž obličejů by se zaměřovala na uvolnění a relaxaci

obličejového svalstva a prokrvení pokožky. Součástí masáže obličeje by bylo užití vhodných pleťových masek, tonik a jiných kosmetických a přírodních přípravků dle typu pleti klienta a jeho přání. V souvislosti s vývojem kosmetického průmyslu bude třeba hlídat aktuální trendy. Cena by se odvíjela od délky masáže a komplexnosti procedury činila by 300 – 700,- Kč.

Ve druhé části vily, tedy v přízemí, by se nacházel kosmetický salón s manikúrou a pedikúrou a kyslíkový bar. V kosmetickém salónu by probíhala další péče navazující na masáže horních i dolních končetin. Klienti by zde mohli využít možnosti tradiční manikúry i modeláže nehtů; kompletní péče o nohy v rámci pedikúry je samozřejmostí. Ceny by se pohybovaly dle náročnosti a užitého materiálu mezi 150 – 600,- Kč za manikúru a 150 – 250,- Kč za pedikúru.

Kyslíkový bar je v současnosti celosvětově velmi oblíbený. Lázně Karlovy Vary nabízí oxygenoterapii, tedy léčbu kyslíkem, při které je inhalován zvlhčený kyslík ve vysoké koncentraci. Tato kúra pomáhá regenerovat celý organismus a je prevencí proti stárnutí, napomáhá také při spánkových a psychických potížích.⁶² V Karlových Varech je otevřen hudební bar, kde je kyslíkový bar utvořen pro zábavu, v Lázních Kyselka by byl otevřen pro léčebné účely.⁶³ Význam kyslíkového baru spočívá v tom, že pacient má na výběr z několika upravených aromatizovaných kyslíků, v Lázních Kyselka by to znamenalo výběr z klasického kyslíku či aromatizovaného. Aromatizovaný kyslík má nespornou výhodu při dýchacích potížích či při relaxaci. V nabídce by pro začátek bylo aroma levandule, citrónové trávy a máty s meduňkou. Cena by se různila dle délky kúry, tedy od 75,- do 230,- Kč.

⁶² MedicineNet. *MedicineNet: Oxygens bar: Is breath of freash air Worth it?*[online]. 1996- [cit. 2017-04-01]. Dostupné z [www: <http://www.medicinenet.com/script/main/art.asp?articlekey=21800>](http://www.medicinenet.com/script/main/art.asp?articlekey=21800)

⁶³ Karlovy Vary. *Karlovy Vary: Lázeňská léčba wellness* [online]. Karlovy Vary [cit. 2017-04-01]. Dostupné z [www: <https://www.karlovyvary.cz/cs/lazenska-lecba-wellness#filters/>](https://www.karlovyvary.cz/cs/lazenska-lecba-wellness#filters/>)

Tabulka č. 4: Ceník Mattoniho vila

Masáže	Složení	Cena
Masáž horních a dolních končetin	Relaxační masáž se zaměřením na akupresurní body a reflexní body + vonné oleje, parafin, bahno, med	Odvíjí se od délky a komplexnosti péče 350-600,- Kč
Masáž obličeje	Relaxační masáž zaměřená na uvolnění svalstva a prokrvení pokožky + pleťové masky, tonika, jiné kosmetické a přírodní přípravky	Odvíjí se od délky a komplexnosti péče 300-700,- Kč
Kosmetické služby	Složení	Cena
Manikúra	Tradiční manikúra, modeláž nehtů	Odvíjí se od náročnosti úkonu a užitého materiálu 150-600,- Kč
Pedikúra		Odvíjí se od náročnosti úkonu a užitého materiálu 150-250,- Kč
Kyslíkový bar	Složení	Cena
Nearomatizovaný kyslík	O ²	Odvíjí se od délky užití 20-60 min. 75-230,- Kč
Aromatizovaný kyslík	O ² + levandule, citrónová tráva, máta s meduňkou	Odvíjí se od délky užití 20-60 min. 75-230,- Kč

*ceny jsou orientační

Zdroj: Vlastní zpracování

3.3.3 Třetí fáze

Třetí fáze se primárně odvíjí od návštěvnosti lázní. Pokud by návštěvnost rostla, zároveň s tím by rostla i nabídka služeb i prostor. Pokud by byl zájem, zavedly by se i procedury, ke kterým je třeba dohled lékaře. Rozšířil by se i pobyt z jednodenního výletu na několikadenní až týdenní. K tomu by však bylo třeba přetvořit vnitřní interiér jedné z budov na hotel či na přilehlých pozemcích lázní postavit jednoduché ubytovací jednotky, které by svým stylem korespondovaly s celkovým stylem Lázní Kyselka.

Možnou součástí dalšího růstu lázní by mohlo být vystavění velkého skleníku, který by mohl sloužit jako masážní centrum. Skleník by byl naplněn exotickými i místními rostlinami, bylo by však třeba jej vytápět. Bylo by tak možné vytvořit pocit venkovních lázní, které nejsou v našich podmínkách proveditelné, avšak celosvětově jsou velmi populární.

Veškerý budoucí rozvoj oblasti i lázní se bude odvíjet od turistického zájmu o lázně a velký význam budou mít světové trendy a potřeby návštěvníků a klientů Lázní Kyselka.

ZÁVĚR

Lázeňství je pojem zahrnující mnoho druhů procedur, ať už původní vodoléčbu (koupele i pitná kúra), či pozdější masáže a různé fyzické i psychické terapie. V minulosti bylo toto vše zahrnuto do lázeňství, dnes se část oddělila pod pojmem wellness. Pojem wellness zahrnuje všechny tyto procedury, které probíhají bez dozoru lékaře, naopak lázeňské procedury musí probíhat pod dohledem lékaře. Oba pojmy jsou si velmi blízké a v moderních lázních úzce spjaté.

V České republice je mnoho lázní, celosvětově jsou však nejznámější ty v Karlovarském kraji. Z karlovarských lázní jsou nejnavštěvovanější lázně Karlovy Vary. Ty však nenabízí všechny lázeňské a wellness služby, které jsou celosvětově žádané, to však umožňuje prostor pro konkurenci. V historii spolu lázně Karlovy Vary a Lázně Kyselka spolupracovaly. Lázně Karlovy Vary sloužily především k delším pobytům, Lázně Kyselka spíše jako výletní místo, kam hosté z Karlových Varů často jezdili. Z mého dotazníkového šetření i vlastní SWOT analýzy vyplývá, že společnost je pro jejich obnovu a znovuotevření jako lázní. Je však důležité vyrovnat se s konkurencí Karlových Varů. To zahrnuje vytvoření nabídky, která pokryje služby, které lázně Karlovy Vary nenabízí, je však nutné držet se celosvětových trendů, aby byl zájem ze strany nejen českých, ale i zahraničních turistů. Bohužel oprava lázeňského komplexu potrvá ještě dlouhou dobu, proto vyhlídka na znovuotevření lázní je v horizontu několika let. Funkci lázní je třeba přisoudit prostorám již ve fázi rekonstrukce, jelikož znovuvytvoření lázní vyžaduje četné interiérové změny, například přívody a odvody minerální vody, instalaci potřebného vybavení a také zavedení topení a klimatizace pro možnost celoročního provozu. Následné rozšiřování a úpravy lázní dle zájmu turistů a potřeb pacientů jsou možné v horizontu více než deseti let; delší doba však dává prostor pro lepší zhodnocení situace a vytvoření výjimečné nabídky na trhu. K těmto mnohaletým plánům se nabízí uskutečnit plán, který je možné v podstatě ihned realizovat. Už dnes jsou Lázně Kyselka navštěvovány turisty, jedná se však o velmi malé množství, které je pro další rozvoj oblasti obce Kyselka nutné navýšit. Řešením tohoto je vytvoření autobusového uzlu, který bude svázet a odvázet turisty do obce Kyselka. Nejvhodnější místa pro zahájení těchto výletů jsou Praha a Karlovy Vary, protože tato města jsou jedny z nejvíce navštěvovaných míst České republiky cizinci. Bylo kontaktováno několik společností zajišťujících autobusovou dopravu, pro které byly navrženy možné alternativy pro úpravu již zavedených výletů, a to v podobě zastávky do Lázní Kyselka i s možnou cenou tohoto výletu. Současně Lázně Kyselka nabízí několik opravených budov, z nichž jedna slouží jako muzeum. Je však nutné návštěvníkům nabídnout více než jen prohlídku muzea a historické architektury s průvodcem. Lázně Kyselka již v minulosti tyto možnosti nabízely, nyní se jen musí upravit a přizpůsobit dnešním potřebám. Úpravy by nezabraly více než několik měsíců práce a po jejich dokončení by Lázně Kyselka mohly nabídnout více zážitků.

Tyto plány na obnovu lázní jsou však pouze jednou z možností, k čemu by mohly lázeňské budovy v budoucnu sloužit. Jejich současní majitelé se zatím ohledně jejich účelu nevyjádřili. To dává prostor pro další nápady a možné úpravy, které se mohou v budoucnu realizovat. Pro rozvoj cestovního ruchu oblasti jsou nezbytné. Pokud se zaměříme přímo na lázeňský

cestovní ruch, je tento návrh jednou z možností, jak ho v této oblasti obnovit.

POUŽITÁ LITERATURA

ADAM, Jan. *Ottova encyklopedie Česká republika: příroda, zeměpis*. Vyd. 1. Praha: Otto, 2006, 744 s. ISBN 80-736-0456-6.

BERAN, Jiří. *Dějiny Karlovarského kraje*. Karlovy Vary: Karlovarský kraj, 2004, 207 s. Průvodce (Academia). ISBN 80-239-3477-5.

BURACHOVIČ, Stanislav a Lubomír ZEMAN. *Hvězdné nebe nad Kyselkou: slavní architekti a stavitelé v lázních Kyselka*. Loket: [Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Lokti], 2012. ISBN 978-80-904960-1-9.

BURACHOVIČ, Stanislav a Stanislav WIESER. *Encyklopedie lázní a léčivých pramenů v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Praha: Libri, 2001. ISBN 80-727-049-7.

Česká televize. Česká televize: Rekonstrukce tratě Kyselka začala. In *Česká televize* [online]. Česká televize: 1996-, poslední aktualizace 10.05.2012 [cit. 2017-03-21]. Dostupné z [www: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/1173047-rekonstrukce-trate-do-kyselky-zacala/>](http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/1173047-rekonstrukce-trate-do-kyselky-zacala/).

Český statistický úřad. Krajská správa ČSÚ v Karlových Varech. In *Český statistický úřad* [online]. Český statistický úřad, poslední aktualizace 16.01.2017 [cit. 2017-03-21]. Dostupný z [www: <https://www.czso.cz/csu/xk/>](https://www.czso.cz/csu/xk/).

Dálnice D6. Dálnice D6: Praha-Karlovy Vary-Cheb. In *Dálnice D6* [online]. Ředitelství silnic a dálnic ČR: 2015 [cit. 2017-03-23] Dostupný z [www: <http://www.dalnice-d6.cz/#useky-dalnice/>](http://www.dalnice-d6.cz/#useky-dalnice/).

Dopravní podnik Karlovy Vary a.s.. *Dopravní podnik Karlovy Vary a.s.: Úvod* [online]. 2009 [cit. 2017-04-01]. Dostupné z [www: <http://www.dpkv.cz/>](http://www.dpkv.cz/).

ELIAŠOVÁ, Darina. *Spa and Wellness services*. Vysoká škola obchodní a hotelová. Brno:2014. 81s. ISBN 978-80-87300-54-1.

Fakta o Kyselce. In *Fakta o Kyselce* [online]. 2015 [cit. 2017-03-24]. Dostupné z: [<http://faktaokyselce.cz/>](http://faktaokyselce.cz/).

International airport Karlovy Vary Czech Republic. *Tisková zpráva: Převážní výkony letiště v roce 2016*. [online]. 2016 [cit. 2017-04-01]. Dostupné z [www: <http://www.airport-k-vary.cz/cs/6-538-1-media-tiskova-zprava-prepravni-vykony-letiste-v-roce-2016.html>](http://www.airport-k-vary.cz/cs/6-538-1-media-tiskova-zprava-prepravni-vykony-letiste-v-roce-2016.html).

Karlovy Vary. *Karlovy Vary: Lázeňská léčba wellness* [online]. Karlovy Vary [cit. 2017-04-01]. Dostupné z [www: <https://www.karlovyvary.cz/cs/lazenska-lecba-wellness#filters/>](https://www.karlovyvary.cz/cs/lazenska-lecba-wellness#filters/)

KOCÁB, Bohuslav M.D. *Spa treatment in Czechoslovakia*. Praha: Balnea 1972. s.

Kronika obce Kyselka. Kronika obce Kyselka v letech 1959-1991. In *Porta fontium* [online]. Porta fontium [cit. 2017-03-22]. Dostupný z [www: <http://portafontium.eu/searching/chronicle?field_archives=All&search_api_aggregation_2=&field_doc_place_fiel_d_doc_place_name=Kyselka&search_api_views_fulltext=&search_api_aggregation_3=&field_doc_dates_fiel_d_doc_dates_from=>](http://portafontium.eu/searching/chronicle?field_archives=All&search_api_aggregation_2=&field_doc_place_fiel_d_doc_place_name=Kyselka&search_api_views_fulltext=&search_api_aggregation_3=&field_doc_dates_fiel_d_doc_dates_from=>).

KUBOVÁ, Olga a kolektiv. *Destinační management*. Vysoká škola obchodní a hotelová. Brno:2012. 91s. ISBN 978-80-87300-22-0.

Lázně Kyselka. *Lázně Kyselka: Aktuality* [online]. 2013- [cit. 2017-03-24]. Dostupné z [www: <www.laznekyselka.org/>](http://www.laznekyselka.org/).

Martin Berka. *Martin Berka: Autobusová doprava – pronájem autobusů a minibusů: Ceník* [online]. 2017 [cit. 2017-04-01]. Dostupné z [www: <http://www.martinberka.cz/cenik/>](http://www.martinberka.cz/cenik/).

MATYÁŠOVÁ, Martina. *Vymezování regionů v cestovním ruchu*. Brno, 2009. Diplomová práce. Masarykova Univerzita.

MedicineNet. *MedicineNet: Oxygens bar: Is breath of freash air Worth it?*[online]. 1996- [cit. 2017-04-01]. Dostupné z www: <<http://www.medicinenet.com/script/main/art.asp?articlekey=21800>>.

NOVACKÁ Ludmila a Marta KULČÁKOVÁ. *Klient v cestovnom ruchu*. Bratislava: Eurounion, 1996. ISBN 80-85568-60-8

Obec Kyselka-obecní úřad. Obec Kyselka. In *Obec Kyselka: oficiální stránky obce* [online]. Obec Kyselka 2015- [cit. 2017-03-23]. Dostupný z www: <<http://www.obeckyselka.cz/>>.

Pragotour Travel and Transport. *Pragotour Travel and Transport: Ceník* [online]. [cit. 2017-04-01]. Dostupné z www: <<http://www.pragotour.cz/-cenik>>.

Private cars. *Private cars: Ceník: auta, minibusy a autobusy* [online]. 2009- [cit. 2017-04-01]. Dostupné z www: <<http://www.private-cars.cz/cenik-auto-minibus-autobus-s-ridicem.htm> >.

Předpis 129/2000 Sb. Zákon o kraji. 2000 [online]. Poslanecká sněmovna parlamentu České republiky [cit. 2017-03-23]. Dostupný z www: <<https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=129&r=2000>>.

SKOKAN, Ladislav. *O geografické regionalizaci a „učení o zemích“ a regionech ve školské (ale nejen školské) geografii. In Regionalizace České republiky: Formování regionů, jejich funkce, význam pro začleňování do evropského prostoru: sborník referátu z mezinárodní konference*. 1. vyd. Ústí nad Labem: Univerzita J. E. Purkyně – Ústí nad Labem, 1999. S. 24.

Spas.cz. *Sdružení lázeňských míst ČR: Historie* [online]. 2012 [cit. 2017-03-15]. Dostupné z www: <<http://www.spas.cz/historie.htm/>>.

Tim: Turistický informační magazín. *Tim* [online]. 2003- [cit. 2017-03-25]. Dostupné zwww: <<http://www.czech-tim.cz/rubriky/tim-v-laznich/5669-historie-lazni-i-lazenstvi-ve-svete>>.

VELICHOVÁ, Helena. *Lázeňské a wellness služby. In Lázeňské a wellness služby* [elektronická pošta]. Vysoká škola obchodní a hotelová. Brno: 2015. 85s. ISBN 978-80-87300-70-1.

ZEMAN, Lubomír. *West Bohemian spa triangle: West Bohemian spas in context of European spa heritage*. Karlovy Vary: The Karlovy Vary Region 2008. ISBN 978-80-87104-46-0.

Zákon č. 135/2011 Sb. a 176/2011 Sb. Ústavní zákon o vytvoření vyšších územních samosprávných celků. 1997 [online]. Poslanecká sněmovna parlamentu České republiky [cit. 2017-03-23]. Dostupný z www: <<http://www.psp.cz/docs/laws/1997/347.html>>.

ŽÍTEK, Vladimír. *Regionální ekonomie a politika I*. 1. vyd. Brno: Masarykova Univerzita, 2002. ISBN 80-210-2767-3

SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

Tabulka č. 1: SWOT analýza Lázní Kyselka, str. 28

Graf č. 1: Zastoupené kraje, str. 31

Graf č. 2: Povědomí o Lázních Kyselka, str. 31

Graf č. 3: Funkce a podoba Lázní Kyselka, str. 32

Tabulka č. 2: Ceník dopravců, str. 34

Tabulka č. 3: Ceník Ottův pavilonu, str. 36

Tabulka č. 4: Ceník Mattoniho vila, str. 38

Příloha č. 1

Bakalářská práce - Vliv lázeňského cestovního ruchu na rozvoj regionu - Karlovarský kraj

Dobrý den,

věnujte prosím několik minut svého času vyplnění následujícího dotazníku. Je součástí mé bakalářské práce, kde se zaměřuji na obec Kyselka a Lázně Mattoni. Mockrát děkuji.

1. Váš věk ...

- 18-25
 26-35
 36-100

2. Vaše pohlaví

- žena
 muž

3. Z jakého kraje pocházíte?

 Napište větu

Zbývá 250 znaků

4. Slyšeli jste někdy o Lázních Kyselka - Mattoni?

- ano
- ne
- nevím

5. Odkud o lázních víte?

- televizní seriál
- petice
- internet
- noviny
- od rodiny/přátel
- Jiné

Napište odpověď

Zbývá 100 znaků

6. Navštívili jste někdy nějaké lázně v Karlovarském kraji?

- ano, pokračuj č.7
- ne, pokračuj č.8
- nevím

7. Které lázně jste navštívili?

Napište větu

Zbývá 250 znaků

8. Chystáte se některé lázně navštívit a proč?

Napište větu

Zbývá 250 znaků

9. Jak jste byli v lázních spokojeni?

0/5

10. Lázně Kyselka dlouhodobě chátraly, nyní se opravují. Jaké by měly mít využití a podobu?

11. Jste pro znovuootevření těchto lázní? Vyvěrá zde pramen Mattoni, který je celosvětově velmi známý.

12. Navštívili by jste tyto lázně, pokud by byly znovu zprovozněny?

- ano
- ne
- nevím

13. Myslíte si, že by se tyto lázně mohly po znovu-otevření stát turistickým cílem a lákadlem?

- ano
- ne
- nevím

14. Máte rádi vodu Mattoni?

- ano
- ne
- nikdy jsem ji neochutnal